

UJKALAP

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. Adminisztrator delegat si girant responsabil-Felelős igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-Tulajdonos: Fraternaltas S. A. R. de Editura. Registrul publicatunilor p'periodice No. 43. Dos. 888-1938. Tribunalul Cuij, Sectia III.

Szombat, augusztus 13.
1938—5698. Av 15.
XXI. évfolyam, 181. szám.

Taxa postala
p'fizetés in sum.
No. 244716/928.

14. Telefon: 18.
Helyettes 114.
Évire 600, egy
földre: Hav
felévre 12.
Előzetesek
100 KRL
Hónap 25.
1. Cikkeknek
örre megjelöléséve.

Egy bécsi ucca nevet cserél

Hogy egy ucca nevet cserél az nem olyan nagy esemény a mai világban. Ahogyan változnak az országok, úgy változnak a városok, úgy változnak az utcák nevei is. Ahogyan Hitler berendezkedett Ausztriában, úgy kerülnek le egymásután a bécsi utcákról a régi patricius nevtáblák.

Most utólréte a nemezis a szelid varsói zsidó orvost, Zamenhof Lászlót, aki a népek megbékélésének álomképéből megteremtette a remény és az idealizmus világnyelvét; az eszperantót. Szerzte a világban, minden földrészen és minden országban él legalább egy maroknyi ember, aki minden világnézeti viháron keresztül egy jobb időre őrzi az eszperantó zöld zászlóját. Ezeket az eszperantistákat most az a megdöbbentetés érte, hogy mesterüknek, Zamenhofnak a nevét levették a bécsi uccáról, pedig az a név mégis csak többet jelent a világ fejlődésének szempontjából, mint Hitleré és egész vezérkaráé.

Csak az az egy a vigasztaló ebben a név-változásban, hogy a komposzterest talán már az emlékekben sem fog élni akkor, amikor az eszperantó zöld csillaga újra megjelenik majd Európa egén és senki sem fog már emlékezni a hitlerista nagyságokra, amikor Zamenhof neve újra fekerül egy bécsi uccára.

A kisebbségi kormánybiztos és állampolgársági revízió

Komoly és szép ajándék volt a kormánytól a kisebbségi Kormánybiztos, amelynek az lesz a feladata, hogy ellenőrizze a kisebbségi polgárok kötelezettségeljesítését és vigyázzon a kisebbségek jogaira. Ami az állampolgári kötelezettségeket illeti, úgy hisszük, hogy a kisebbségi kormánybiztosnak nem lesz panasz a zsidó kisebbségre, mint ahogyan komolyan eddig sem hangzott el felelős helyről vád az ország zsidó lakossága ellen. A törvények tisztelgete, a katonai szolgálat, az adófizetés és általában az állampolgári hűség szempontjából a zsidó lakosság mindig teljesítette kötelezettségét és alkalmazkodni fog ezután is az ország magasabb érdekeihez, ahogyan ezt az utat az illetékes fórumok ki fogják jelölni. Ugyancsak azonban jogos kérése van a zsidó lakosságnak a kisebbségi kormánybiztoshoz. Az a kérése, hogy az a jogegyenlőség, amely a kisebbségi szabályrendeletben olyan klasszikus szavakban van lefektetve, valóságos is váljék. Először is az állampolgársági revízió az, ahol jogos kívánságai vannak az ország zsidóságának. Nem felejtjük el egy pillanatra sem, hogy azt a rendeltetvényt, amely a zsidók állampolgárságának felülvizsgálásáról intézkedik, nem a jelenlegi kormány léptette életbe. A mai kormány csak örökölte az előző rezsimtől ezt a törvényt, annak minden tendenciájával együtt, hanem éppen a megkülönböztetést kívánta szolgálni.

Tulajdonképpen hogyan is keletkezett az állampolgársági revízióról szóló rendeltetvény? Bizonyos oldalról éveken keresztül eredményesen terjesztették el a román közvéleményben azt a hitet, hogy a háború után mintegy félmillió zsidó özönölt be az országba. Hiába mutatta ki matematikai alaposággal és pontossággal Sabin Manuila, a statisztikai hivatal igazgatója, hogy Romániában összesen nincsen nyolcszáz ezer zsidó és hogy a zsidóság száma, a kivándorlás, valamint a születéscsökkenés hatása alatt, 1918 óta nemcsak hogy nem szaporodott, hanem fogyott; a napról-napra megismétlődő újságcikkek azt a hitet keltették a jóhiszemű emberekben is, hogy Romániában óriási mértékű beszívárgásról van szó. Ez az atmoszféra szülte meg az állampolgársági revízióról szóló rendeltetvényt, amelynek az lett volna a rendeltetése, hogy megállapítsa, valóban vannak-e olyan zsidó tömegek, amelyek csalárd uton kerültek Romániába. Négy hónapja folyik már az állampolgársági revízió az ország minden sarkában és nemcsak hogy régen legendává foszlott a félmilliószám, de még az is meglepetés lesz, ha öt, vagy

Csangkufengnél megkezdődtek az orosz-japán katonai vegyesbizottság tárgyalásai

A japán haderők parancsnoka csodálattal adózik az orosz csapatok bátorságának

Tokió, augusztus 12. Az orosz-japán fegyverszünet megkötése után a japán haderők parancsnoka napiparancsot adott ki, amelyben csodálattal adózik a szovjet hadsereg bátorságának és fegyverzettségének és büszkeségét fejezi ki a japán katonák magatartása fölött, akiknek sikerült feltartóztatniuk olyan ellenfelet, melynek több száz tank állott rendelkezésére.

A csangkufengi hadműveletek beszüntetése után, még a csütörtöki nap folyamán tanácskozássra ültek össze az orosz és japán katonai megbízottak a csangkufengi dombtól északra. A tárgyalásokat csütörtök éjszaka félbeszakították és péntek délelben 12 órakor folytatták. A tanácskozás orosz területen folyik. Japán részről Cho ezredes, orosz részről pedig Shuterin tábornok, a keleti haderők vezérkari főnöke vezeti a tárgyalásokat. Az első találkozás alkalmával megállapodtak abban, hogy a két hadsereg állásait a ma délután tartandó értekezleten állapítják meg.

Tokiói hivatalos jelentés szerint a csangkufengi harcokban augusztus 9-ig beárólag a japánoknak háromszáz halottjuk és hatszáz sebesültjük volt, míg az oroszok veszteségeit három ezer halottra becsülik. A japánok általában olyan színezetet igyekeznek adni a csangkufengi fegyverszünetnek, mintha az japán győzelem volna.

Igen jellemző kínai katonai körök ma-

gatartása a japán-orosz határharcok megszüntetése kapcsán. Kínai körökben láthatóan csodálást keltett a fegyverszünet. Hankeuban kételkedve is fogadják a meg egyezés híré, hangsúlyozzák azonban, hogy ez a lehetőség magában véve is az oroszok sikere. A vizsály pillanatnyi rendezése — mondják hankeui katonai körök — nem biztosíthatja a vitás terület nyugalmát és biztonságát és nem hozhatja meg a két ország közötti feszültség enyhülését.

Általánosságban világszerte megkönnyebbülést váltott ki az orosz-japán meg egyezés és a csangkufengi harcok megszűnésének híre. Berliin vezető körökben is meglepedést keltett a határharcok likvidálása. A Deutsche Diplomatische und Politische Korrespondens az orosz-japán fegyverszünetről szólva megállapítja, hogy az nem a szovjetek békevágyának az eredménye, hanem annak tulajdonítható, hogy az alkalommal az oroszok büszkesége tulságosan nyilvánvaló volt, semhogy meg engedheték volna maguknak a vizsály tovább szítását. Németország — írja a berlini lap — rokonszenvelve kíséri a tokiói kormány erőfeszítéseit jogainak biztosítására, ami egyuttal a béke fenntartására is irányul. A németek teljes mértékben együttérzőek Japánnal, amit a berlini külügyminiszter több ízben is a leghatározottabb formában juttatott kifejezésre a japán nagykövet előtt.

Hodzsa miniszterelnök nyilatkozata a szudetanémet követelésekről

London, augusztus 12. A Daily Mail jelentése szerint Hodzsa miniszterelnök tegnap kijelentette, hogy a szudetanémet követelések közül ötvenszázalék teljesíthető, 25 százalékról tárgyalni lehet, míg 25 százalékról teljesíthetetlen, köztük a területi önkormányzat igénylése a szudetanémetek számára, továbbá az a követelés, hogy a szudetanémetiséget 1918 óta ért károkat a kormány térítse meg.

London, augusztus 12. A reggeli lapok jelentése szerint az angol munkáspárt elhatározta, hogy alapos tanulmányozás alá veszi a középeurópai helyzetet. Rhys Davies angol munkáspárti képviselő vezetésével több társ ellátogat a középeurópai államokba, helyszíni tanulmányok lefolytatására. Valószí-

nűleg Henderson fia is újból résztvesz egy ilyen természetű tanulmányban.

A cseh tisztek drámai hangú hazafias proklamációja

Prága, augusztus 12. A cseh katonatisztek szövetsége nyilatkozatot adott ki, amelyben megrázó hangon foglalkozik a Csehszlovákia mai válságos helyzetével kapcsolatban. „Allamunk — hangzik többek között a nyilatkozat — tizezrek vére és halála árán szülte meg. Mi kötelezzük magunkat, hogy Masaryk örökét védeni fogjuk. Egyetlen szóval, egyetlen tettel sem vagyunk hajlandók letérni erről az utról. Meghálni készek vagyunk, de nem tudunk tovább visszavonulni. Egyetlen arasznyit sem engedhetünk.”

valamilyen okiratot, amiről igazán mindenki tehet, csak éppen a legjobban érdekelt szenvedő fél nem. Sok esetben hoznak elutasító végzést, mert annak idején az állampolgársági listákba a már nagykorú gyermekeket szülei közös rubrikába vezette be a tisztviselő. Ez talán mégsem jelenti azt, hogy az illető beözönlött idegen volna, aki család uton jutott az állampolgársághoz, akik éppen ezért törölni kell az állampolgárok sorából és idegen ellenőrzés alá kell helyezni. Vagy miért volna beözönlött idegen az, akinek valamely községi hatóság rosszul és a rendeltetvény szakaszainak nem megfelelő módon állította ki az illetőségi bizonyítványát?

Csupa olyan eset, ahol a kisebbségi kormánybiztos jóindulata közbelépésre van szükség és reméljük is, hogy a közbelépés éppen a kisebbségi szabályrendelet szellemében nem is fog elmaradni.

VILÁG TUKRÉ

A modern Athén

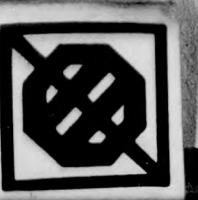
A királyi várban, amely Athén egyik dombján, a Plateia Syntagmatos-on, ahol három évvel ezelőtt még a görög nemzetgyűlés tartotta üléseit, ma Konstantin Kotzias az ur, Athén és Pyreus kormányzója. A keskeny folyosókon fiatal emberek fel-alá járnak, az egyik teremben a miniszteri rangban lévő kormányzó dolgozik. Hatalmas termetű ember, ha megrázva kezdet, beléresszetsz. Beszélgetés közben nagy szélességben ül le a vendég előtt, akit rendszerint megölel és megveregeti a vállát. Gyöngye embereknek nem ajánlatos audienciára menni hozzá. Egyéb ként erősen elfoglalt ember és szabad óráiban sportol. Egyiptomi és görög vívőversenyeken bajnokságot nyert el. Már a mai rendszer előtt, mint Athén Venizelosz-ellenes polgármestere, átélte a nyugtalan párturalmak korát és ma beisméri a hibákat, amiket az elmúlt években elkövetett. Ő ezt úgy fejezi ki, hogy Athén az elmúlt esztendőben nemcsak külileg változott meg, hanem lelki konstrukciójában is. Azt állítja, hogy továbbra is ezen az uton kell haladnia, meg kell, hogy változtassa a város külsejének balkáni jellegét, a szociálhigiéniját akarja rendezni és ha ezt elérte, akkor kétségtelenül már mentalitást is szerzett a városnak. Az ő nevével függ össze a pireusi kikötőnek Athénbe való bekapcsolása.

Athén, ha eltekintünk az antik építkezésektől és néhány nyilvános és magánkezlen lévő palotától, nem az a város, amelynek házai a várostervezés során megóvhatók lennének a pusztulástól. Teljesen közbömbös, hogy a város milyen uccáit, utvonalaikat, vagy külvárosait rombolják le, fő dolog, hogy a kicsiny kunyhók és primitív házak helyébe célszerűen berendezett egynevezett Sachlich-házak kerüljenek, amelyeknek építkezésénél figyelembe veszik a görög klimatikus viszonyokat. Rendkívül sokat építenek ma Athénben és ami az idegent különösen meglepi, az építkezések teljesen modernek, a lakások pedig nagyvárosi komforttal vannak felszerelve. A híres görög márvány ismét érvényesül az építkezés során és pedig nem az, amelyet a pentelikon déli dombjain csodálunk meg, hanem gyönyörűen ezret, fekete és rózsaszínű márvány, amelyet a közelben bányásznak. A lépcsőházakban különösen izlész benyomást keltenek.

Minden görögnek egyazon álma, hogy saját földjén saját házat birtokolhasson. A külföldi görögök, akik néhány évvel ezelőtt gazdagon visszatértek, felségs villákat építettek Athénben, vagy pedig a fő várostól északra fekvő Kyphisiában. A Likabetos dombjain ma nincs talpalattnyi hely, ahol ne építkezzenek. Még néhány hónappal ezelőtt alig lehet felkuszni a köves, sziklás utakon, néhány hónap múlva azonban már ott is kényelmes utak visznek. Hogy méltó keretet adjanak az új építkezéseknek, úgy az uccákban, mint az udvarokban kötelező a fásítás, vagy virágágyakkal való beültetés. Természetesen nem hiányoznak pompásan berendezett játszóterek gyermekek számára, ahol azonban az öregek többet tartózkodnak, mint az ifjuság. A városépítészet során gondoskodás történt, hogy az ipartelepkeket jóval a városon kívül helyezték el.

Külön bizottság örködik azon, hogy a város minél több kényelmet nyújtson lakóinak és minél izlészsebb legyen fejleszhető a jövőben is. Ebből a célból nemcsak építészet és egyéb műszaki em-

STUS 12.
R
fegyver-
a spanyol
ek
domi diploma
ogy az angol
atöt akar ten
hogy ezáltal
edelmet, amely
g Európa bé-
eluji
otában
ember 15-ikén
désüket a táb-
tanácsok. A
léptetéseket és
é a bírói kar-
elnöke Zaharie
ai közül eddig
törvényesnek
Chisoiu somes-
szék főelnöké-
zel kapcsolato-
z Leonida Per-
ost, Ambroziu
enst és Cornal
főelnökét. Za-
ossie tanácsost
áció élére, míg
Vasile Bilegan
töltöni.
Yorkba
émet
dor). Reuter
ép, fedélzetén
19.35 órakor tí-
pülötéről, hogy
repüljön. Ma
ra Nova fölött.
ny, a gép veze-
már Uj-Skócia.
la meg
rosát
Rador.) Equa-
n, Quietoban
reztek. A püs-
tt. Halálos ál-
ovjet
ő közös
(Rador.) A
tartotta első
vjet két háza-
tek meleg ro-
k. A pénzügyi
szovjetek köz-
rökség mátt.
a Tutor ucca
Mihai Traianu
vezestek. A ve-
Vasile Traianu
aki meghalt.
rt betöltött ta-
k: A nemzet
asította a tan-
szék elő azon-
épték az 57-ik
35 éves szolgál-
ber 1-én nyug-Lapitadó R. II
L. Fog 15
30.
MAZ

FÜRDŐN is csak az

AVERUS

borotvapengét sűrű és erős szakállhoz.
Kérje a 0.08 mm piros címkes AVERUS
borotvapengét. Felülmulhatatlan.

berek vannak a bizottságokban, hanem művészek is. Ennyivel tartozik Athén saját multjának, a mai generációnak és az idegenek, akik boldogan keresik fel az új Athént. Nagy problémája volt az építőknek egy szabadtéri színház építése. Van ugyan ilyenszerű színház a városnak, és pedig a Dionizos színház, amelyet az ókoriból restauráltak, továbbá az Odeion is, amelyek azonban a mai igényeknek már nem felelnek meg, jóllehet ez a kevert felel meg legjobban annak a kísérletnek, hogy újra élesszék ebben a legméltóbb városban az antik épületek stílusát és leljék az antik épületek stílusát és nem fogja megszentelteteni az Akropolisztól nyugatra fekvő dombok fontos nyugalomát.

Athén ütőere a Marathon melletti rész. Estefelé, ha az ember arra jár, el tudja fejezni a déli nap tikkasztó hatását, mert a tenger felől hűvös szellő járja át a levegőt. Pompásan ki van építve a Baziliszisz Szofiasz sugárút. Mindkét oldalon előkelő paloták állanak, köztük Veni zelosznak a svájciak által épített palotája, ahol ma a brit követség irodái vannak. A forradalmár Venizelosz ugyanis végrendeletében meghagyta, hogy a házat halála után adják a mindenkori miniszterelnöknek. Később, amikor menekülni kényszerült az országból, ezt a rendelkezését visszavonta. A kormány tehát a házat annak a külföldi hatalomnak a rendelkezésére bocsátotta, amelyhez legkedvezőbbek a kapcsolatai. Egyleg még nem jelölték meg emléktáblával ezt az utcát, amelyen Venizeloszt üldözték autókön és ahol a forradalmár gépkocsiját a lövedékek szárai lötték szét.

Athén építkezési lehetőségei ugyszólván korlátlanok. Vízvezetéke és csatornázása a legmodernebb, egyleg 13 kilométer van kiépítve a földalatti csatornák és a vízvezetékek vizét a hatalmas rezervoárokból gyűjtött esővíz szolgáltatja, amit modern kémiai uton tisztítanak. A marathoni csatára emlékeztető templomot a napokban avatták fel nagy ünnepségek közepette. Ciprusok és délszaki növények ölelik körül az antik mintára készült épületeket, amelyek egészen ókori hatást ébreszt az emberben. A templom nevezetessége az emléktábla, amely felsorolja a görög mult nagy mozzanatait. Nem kevesebb, mint ötezer görög és harminc tervező amerikai dolgozott öt éven át 1926-tól 1931-ig a művön és csak a szellemi alapító neve hiányzik a tábláról, Venizeloszé.

Magyar sajtókielöltés Titeanu alminiszternél. Bucurestiből jelentik: Eugen Titeanu sajtó- és propagandagyűjti alminiszter tegnap kihallgatáson fogadta a magyar sajtó több újságíróiból álló kielöltését, amit Willer József dr. vezetett.

Miről tárgyalt szombat éjszaka a gyarmatügyi miniszter a jeruzsálemi főkormányzói palotában?

Tisa bőavkor a Panaszok Falánál állott a miniszter a Jeruzsálem pusztulásai mellett

Jeruzsálem, augusztus 12. (Az Uj Kelet munkatársától). Augusztus 7-én, vasárnap délután, a puritán angol szokásoktól eltérően, a kormányzósági palotába hívták a helyi és a külföldi sajtó képviselőit. Hogy az angol kormányzóság fontosnak tartotta a vasárnap délutáni sajtófogadást, azonnal a legkülönbözőbb találgatásokra adott alkalmat. Három igen fontos problémája van a zavargó országnak, amiből magyarázatot próbáltak meríteni maguknak az újságírók a rendkívüli eseményre. Arra gondoltak elsősorban, hogy a kormányzat a szünni nem akaró terrornak hadiállapot kihirdetésével akar végetvetni. Egyesek arra vártak, hogy a főkormányzó ideiglenes kantonizálási tervet fog előterjeszteni, az ország sorsáról való végleges döntésig. Végül pedig az volt a harmadik feltevés, hogy talán a görög-keleti patriarkátus és a kormány között fennálló régi ellentéteket rendezték és ezt akarja a főkormányzó sajtófőnöke nyilvánosságra hozni.

Elképzelhető volt az újságírók meglepetése, amikor a sajtófőnök azt a szenzációs hírt adta tudtul hivatalos közlemény formájában, hogy

Macdonald gyarmatügyi miniszter tizen-negy órán keresztül Palesztinában tartózkodott és éppen a sajtófogadás előtt egy órával visszautazott Londonba.

Az újságírás történetében aligha láttak még ennyi lógó orru lapudósítót, akik Palesztina legnagyobb politikai szenzációjáról „maradtak le”, a helyszínen.

A szombat éjszakai tanácskozás

Sem a londoni, sem a kontinens, sem pedig a palesztinai sajtószolgálat nem tudta, hogy a birodalmi gyarmatügyi miniszter repülőgépen elhagyta Angliát és a birodalom legelőkelőbb pontjára szállt le, az egyik félre-eső repülőteremre, Ajanothban. Senki sem tudta, hogy a szombat éjszaka a miniszter MacMichel főkormányzóval, az angol főtisztviselői kar vezető tagjaival és a közelkeleti angol katonai had-erők tábornokaival tanácskozott.

Vasárnap délelőtt a gyarmatügyi miniszter a legnagyobb titokban és észrevétlenül megjelent a Panaszok Falánál, ahol a zsidók Av hó 9-én éppen Jeruzsálem pusztulását siratták. Kiutazott Betlehembe, végigrepült az arab terrortól legjobban zaklatott területek felett és mint aki elvégezte feladatát, visszautazott Londonba.

A miniszteri látogatás háttere

A szűkszavú hivatalos jelentés kiegészítésül az angol főtisztviselői kar egyetlen tagja sem adott nyilatkozatot, a főkormányzó pedig nem fogadta a hírlapírókat. A sajtószolgálat elképedve és hihetetlenül fogadta a hírt, sőt mind a mai napig semmi bizonyosat nem lehet tudni a gyarmatügyi miniszter utazásának okáról és céljáról. Megbízható helyről azonban mégis sikerült valamit megtudnunk a látogatás körülményeiről és azokról az előzményekről, amelyek az utazást indokolták tették.

Londoni politikai körökben nagy az aggodalom és csalódottság amiatt, hogy MacMichel főkormányzó kinevezése óta sem csökkent a palesztinai arab terror, sőt az utóbbi hat hétben olyan méretűvé fokozódott, amilyenre nem volt még példa az arab lézongások utolsó két esztendejében. MacMichael főkormányzónak, aki azelőtt Tanganyikában működött, rendkívüli érdemei vannak a gyarmatügyi hivatalban és kinevezésétől igen sokakat remélték. Az utolsó hónapok sikertelensége miatt bizonyos elhidegülés is észlelhető a gyarmatügyi hivatal és a főkormányzó kö-

zött. A főkormányzó állítólag közölte felettesével, hogy a rendelkezésre álló eszközökkel nem áll módjában megszüntetni az arab terrort és lemondását is felajánlotta a gyarmatügyi miniszternek.

Ellentétek a polgári hatóságok és a katonai körök között

Hozzájárult ehhez még az a körülmény is, hogy

az angol főtisztviselői karban ellentétek dülnek a palesztinai válság megoldása tekintetében és főképpen a polgári hatóságok és a katonai körök között állanak fenn mélyreható nézeteltérések, amelyek rendkívül megnehezítik a főkormányzó munkáját.

Jólinformált helyen tudni vélik, hogy míg a katonai körök sürin lakott és erősen védett zsidó telepítést tartanak célszerűnek Palesztinában és hadicélokot tartva szem előtt nagy engedményeket követel a cionizmus számára, addig a polgári tisztviselői kar többsége az arab követelések részleges honorálása mellett foglal állást. Ezek az ellentétek már a Peel-jelentés közreadásánál is megmutatkoztak, amikor a tervezett zsidó állam szűkreszabott tengerparti zónáját éppen a hadvezetőség kifogásolta az angol katonai-stratégiai érdekek szempontjából.

Macdonald gyarmatügyi miniszter, aki személyileg szinte barátja a cionizmusnak, állítólag már régóta szükségessé tartotta, hogy beavatkozzék abba a vitába, amely a palesztinai polgári és katonai hatóságok között dül és amely békítőleg hat a karhatalom és a közigazgatás együttes erejére. A hatalmi színter volt az alkalmas időpont, amikor a miniszter jónak látta, hogy Palesztinába repüljön. Bizonyos, hogy a szombat éjszakai izgalmas tárgyalásokon a miniszter nemcsak a különböző vélemények meghallga-

tására szorított, hanem a megjelent katonai és polgári hatóságok előtt a londoni kormány álláspontját is kifejtette, mely álláspont irányadó kell hogy legyen az egész palesztinai közigazgatás és katonai hatóságok számára.

A felosztási bizottság jelentése előtt

A szombat éjszakai megbeszélés eseményeit természetesen a legnagyobb titokban tartják. Jólinformált körök azonban tudni vélik, hogy a miniszter látogatás és a felosztási bizottság elutazása között némi összefüggés áll fenn. Ma már biztosra veszik az összes illetékes tényezők, hogy a felosztási bizottság igennel fog felelni arra a kérdésre, hogy igazságosnak tartja-e az ország felosztását. Nagyon valószínű ugyanakkor, hogy

a bizottság olyan felosztási javaslatot, illetve országhatárokat fog a kormány elé terjeszteni, amelyek nagy elégedetlenséget és forrongást idézhetnek elő a palesztinai lakosság egy részében.

Hogy a zsidók, vagy az arabok körében fog-e lázongást előidézni — erre nézve természetesen különböző jóslatok keringenek az országban. Ezek azonban igen koraiak még, jóllehet zsidó politikai körök optimizmusa nem egészen indokolatlan Anglia általános közkeleti politikájának jelenlegi irányzatára való tekintettel. Nagyon valószínű azonban, hogy Macdonald miniszter látogatása nem kis részben azokkal az intézkedésekkel állott összefüggésben, amelyek a felosztási bizottság javaslatainak nyilvánosságra hozatala idejére tart szükségesnek a kormány az ország rendjének biztosítása szempontjából. Macdonald repülőútja döntő jelentőségű események előjele. A nagy döntés közeledését jelzi, amelyre három éve vár már az ország és az egész zsidóság.

Barzilay István

A transzilvániai zsidók és utazó urak találkozóhelye Clujon az ujonnan nyílt

„CARMEL“ orth. kóser étterem és büfé

Calea Regele Ferdinand 33. Regal kávéházzal szemben. Szives pártfogást kér a Satu-Mare-ről elszármazott KESZTIENBAUM-család. Pensió rendszer. Az orthodox rabbitanács felügyelete alatt.

A hajósinas fia, Runciman lord hármal szeret: a családját, a békét és a tényeket

London, augusztus 12. Mielőtt Prágába elindult, azt mondta, úgy érzi magát, mint aki egy szál csónakon indul neki az Atlanti óceánra. Furcsa érzés olyan ember számára, aki Anglia legnagyobb hajózásmágnak, a Waltham Runciman Co. Ltd.-nek tulajdonosa! Hajójának számánál csak közéleti szerepeinek száma nagyobb. A humoristák azt írták róla, hogy az összes angol miniszteri tárcák, bizottsági és választmányi elnökségeinek „egykor, jelenlegi és jövőbeli tulajdonosa”. Volt pénzügyi, földművelési és kereskedelmi miniszter — utóbbi az egész világháború folyamán — megszállhatatlan közjogi testület elnöke és közben egy kicsit a Westminster-bankot is eligazgatta.

Jelenleg titkos tanácsos, a lordok házában tagja. Hativanbétes, nos, két fia van és három lánya. Szikár, kisportolt testű, férfiu, szája szögletében azzal az állandó mosollyal, amelyről kiderítették, hogy akkor fagyott oda, amikor egyszer életében nevetett. Nincs érke a humor iránt, hideg, áthatolhatatlan, megközelíthetetlen, éleselméjű. Nem szereti a következőket: a dohányt, az alkoholt, a veszekedést, az elméleteket és — Lloyd George urat. Valamennyit az élet kellemetlenségeinek tartja. Az utóbbinak, aki egyébként tiszta szívűből viszonzozza Runciman ur érzelmét, nem tudja megbocsátani, hogy emlékiratainak előszavában bocsánatot kért a könyvében levő tévedésekért. Mert miféle angol államférfiu az, aki téved, tévedéseit még ki is nyomtatja, ahelyett, hogy elégetné a könyvét? Nagyon szereti ellenben Runciman ur a következőket: a családját (a

felesége az ő buzdítására lépett fel képviselőnek és az ő korteszékesére választották meg), a békét és főleg — a tényeket.

Ezeket tartja a boldog élet forrásainak. Kínító golfjátékok és remek lovas. Minden paripát megill, kivéve a dogmákat és elméletet. Elméje csak a tények és ellentétek felismerése iránt fogékony. Szelleme az egyeztetésben talál gyönyörűséget és kielégülést. Képzete áthidaló ötletek felé száll. Meglepető megoldásai vannak, mint egy házasságközvetítőnek. Ezért tartják Angliában a legjobb tárgyalónak és a legellenállhatatlannak békítőnek. Negyven évvel ezelőtt lett képviselő. Sokáig liberális volt. 1931-ben, Baldwin nemzeti kormányának alakulásakor a nemzeti liberálisokhoz csatlakozott és ma Sir John Simon csoportjához tartozik. Arisztokrata, de nem büszke lordsgágra, amelynek egyébként még nincs patinája. Mindössze öt-éves.

Édesatyja szerette, aki tizenkétéves korában ment el hazulról s mint hajósinas heti három shillinges bérrrel kezdte pályafutását. Takarékos volt és ügyes. Ö vette meg azt a rozoga szeneshajót, amely első egysége volt a Runciman Co. sok-sok milliókat érő flottájának. Fiát a cambridgei Trinity Collegiumban, Manchesterben és Bristolban taníttatta. A tökéletes angol gentleman-politikus mintaképét nevelte belőle. Biztos, hogy csónakjával inkább befordul az Óceánra, semhogy egyetlen ténny figyelmen kívül hagyjon, egyetlen békítő gondolatot elmulasztjon, egyetlen igazságtalanságot vagy pártosságot elkövessen...

Zsidó diákleányotthon

Az 1932. évben alakult modernül felszerelt orth. izr. leányintézetben az 1938-39. iskolai évre szóló jelentkezések folyamatosan vannak. A növendékek az iskolai előkészítésen kívül nyelv- és zenei kiképzést, nevelést és otthont kapnak, mérsékelt díjazás mellett.

Érdeklődőknek szívesen áll rendelkezésére:

BERNSTEIN OLGA

okleveles tanítónő és zongoratanítónő ORADEA, Str. Paul Chinez 3.

bevo

Silviu Dragomir
ségi főkormány
szives figyelme

Cluj, augusztus 12. A dőst szabályozó katonai kisebbségi feladatává teszi, koroljon a külön közigazgatási intézkedésekkel szembeni szükség esetén hatóságokat arra, hogy és méltányosan tett törvényhozás kedéseket. A dőst ur figyelmében tartása szűk a kisebbségi kötelességeire és leszögezi a köben lévő törvény politikai jogokat, a

Kisebbség

Eppen ezért h reverenciával az mérési engedélyt Egyedül Cluj m tollvonással huszól vették el má huszonnégy zsidó dönfutóvá. Néha a főkormánybizt lát, és a hivatalott a fentebbi magas királyi d egybehangzó nem helyi jellegű többi megyéiből érkeznek be nap

Há

A családok eg nélkülözése a le döböntöbb, de nek a kérdésné emberiességgel meg vizsgálni az ita mását a statisztikus egyes jog szempontért kell felhívni ségtelen, hogy a nyeb, mint vet nek, amely évek rök ellen. Sajtó az uccán és főle zó foglalkozási zsidók elhelyezk állott talán ott támadások perg mérés. Feleltél us nélküli sajtó itették a valós számokkal dob kellett téveszt Ha ehhez hozzá kat, amelyek a kenységét kísér válik, ha az e rért gyümölcs san szervezett

3192

Eppen ezért néhány számad Silviu kisebbsé gyelmét. Hite ért sem férhet gyminisztérium azokat, még pe jében, amelyne tagja volt. Az rökön át uszito

Az italmérési engedélyek bevonása a statisztikai igazság és a törvényes jog tükrében

Silviu Dragomir kisebbségi fő kormánybiztos ur szíves figyelmébe

Cluj, augusztus 12. A kisebbségi kérdést szabályozó királyi dekrétum a romániai kisebbségek fő kormánybiztosának feladatává teszi, hogy „felügyeletet gyakoroljon a különböző törvényhozási és közigazgatási intézkedéseknek a kisebbségekkel szembeni alkalmazása fölött és szükség esetén hívja fel az érdekelt hatóságokat arra, hogy pontosan, egységesen és méltányosan alkalmazzák a fent említett törvényhozási és közigazgatási intézkedéseket.“ A dekrétum a fő kormánybiztos ur figyelmébe ajánlja, hogy tevékenységében tartsa szem előtt az alkotmánynak a kisebbségi polgárok azonos jogaira és kötelességeire vonatkozó intézkedését és leszögezi a következőket: „Az érvényben lévő törvények azonos polgári és politikai jogokat, azonos bánásmódot és biz-

tosítékokat nyújtanak nyelvre, fajra vagy vallásra való tekintet nélkül.“

A kisebbségi dekrétum alatt, amely a romániai kisebbségek döntő fontosságú dokumentuma, a legmagasabb aláírás: Károly király öfelsége kézjegye szerepel. A külföldi sajtóban és közvéleményben igen meleg fogadtatásra talált ez a dokumentum, mint hivatalos megnyilatkozása a liberális szellemnek, amely a jelenlegi kormányzatot és mindenekelőtt is az ország uralkodóját a kisebbségekkel szemben áthatja. A dekrétum értelmében Dragomir Silviu professzor fő kormánybiztos van hivatva arra, hogy örökösök e szellem érvényesülése fölött a törvényeknek és közigazgatási intézkedéseknek a kisebbségekkel szembeni alkalmazásában.

Kisebbségi egzisztenciákat érint az intézkedés

Eppen ezért hozzá adresszáljuk, kellő reverenciával az alábbi sorokat. Az italmérési engedélyek megvonásáról van. Egyedül Cluj megye területén egyetlen tollvonással huszonnégy zsidó kocsmáros-tól vették el máról holnapra az engedélyt, huszonnégy zsidó egzisztenciát tettek földönfutóvá. Néhány nappal azután, hogy a fő kormánybiztos ur elfoglalta hivatalát, és a hivatalos lapban napvilágot látott a fentebbi irányelveket tartalmazó magas királyi dekrétum. Az intézkedés — egybehangzó információink szerint — nem helyi jellegű. Transzilvania és Banat többi megyéből is hasonló jelentések érkeznek be nap-nap után. Ezekből kide-

rül, hogy nemcsak falusi kocsmárosok italmérési engedélye jutott hasonló sorsra, de sorozatosan vonják be városi szeszital-kereskedők és líkörgyárosok iparát is. Minden ilyen intézkedés nyomán egy kisebbségi egzisztencia omlik össze egy kisebbségi család marad a betevő falat nélkül. Tegnap számunkban Fuchs Herman negyven kocsmáros tragédiáját ismertettük néhány hivatalos dokumentum tükrében. Egy hétgyermekes családapa került az uccára, egy egzisztencia omlott össze. A többiek sorsa teljesen azonos. Husz-harminc, sőt negyven éves italmérési engedélyeket vontak be.

Hány italmérés van zsidó kézen?

A családok egyéni tragédiája, emberek nélkülözése a legmegindítóbb, a legmegdöbbentőbb, de nem egyetlen arculata ennek a kérdésnek. A méltányosság, az emberiség megdöbbenésén túl meg kell vizsgálni az italmérési engedélyek bevonását a statisztikai igazság és a törvényes jog szempontjából is. Az elsőre azért kell felhívni a figyelmet, mert kétségtelen, hogy az, ami ma történik nem egyéb, mint vetülete annak a kampánynak, amely éveken át folyt a zsidó italmérők ellen. Sajtóban, politikai gyűléseken, az uccán és főleg a falvakon. A különböző foglalkozási ágak közül, amelyekben zsidók elhelyezkedésre találtak, egy sem állott talán ott koncentrikus és kitartó támadások pergőtüze alatt, mint az italmérés. Felelőtlen agitátorok és a skrupulus nélküli sajtó szemérmetlenül elferdítették a valóságot és olyan fantasztikus számokkal dobálóztak, amelyeknek meg kellett téveszteniük a jóhiszeműeket is. Ha ehhez hozzávesszük a képtelen vádak, amelyek a zsidó kocsmárosok tevékenységét kísérték, ugyszólván érthetővé válik, ha az engedélyek bevonása ma érett gyümölcsként hull e szisztematikus szervezett kampány ölébe.

3192 zsidó italmérő

Eppen ezért leszünk bátrak az alábbi néhány számadatra felhívni Dragomir Silviu kisebbségi fő kormánybiztos ur figyelmét. Hitelességükhöz már csak azért sem férhet kétség, mert maga a pénzügyminisztérium hozta nyilvánosságra azokat, még pedig az előző kormány idejében, amelynek a fő kormánybiztos ur is tagja volt. Az egyik fővárosi lap esztendőnkön át uszított arra való hivatkozással,

hogy 130 ezer zsidó kocsmáros „mérgezi a nép egészségét. Félhivatalos adatok kerültek forgalomba arról, hogy 52.796 italmérési engedély működik az országban és ebből 11.700 van zsidókézen. Ilyen előzmények után jelent meg a pénzügyminisztérium hivatalos statisztikai kimutatása, amely szerint

az országban összesen kiadott 39.450 italmérési engedély közül mindössze 3192 van zsidó kézen, vagyis az összes engedélyek 8 százalékáa.

126 ezerrel kevesebb, mint amennyiről az illető fővárosi lap tudott, alig valamivel több, mint amennyi a romániai zsidóságot egy szigorú numerusz klauzusz alapján megilletné. Oltenia területén összesen 3 és egész Munteniában mindössze 4 falusi kocsmos van zsidókézen, — a többiek megoszlanak Transzilvania, Banat, Bucovina és Basarabia falvai között. De az is kiderült a hivatalos statisztikából, hogy a többi kisebbségek több mint 4000 italmérési engedélyt gyakorolnak.

Igy fest a reális számok tükrében a zsidó „térhódítás“ ebben a foglalkozási ágba. Ilyen méretekre zsugorodik össze a zsidó kocsmárosok „magyszabású mérgezési tevékenysége.“ Ez a statisztikai igazság. Erre a valóságra támaszkodott a kampány, amelynek visszahatása most oly megdöbbentő formában jelentkezik. Itt nyilvánvalóan valamilyen tévedésnek kell lennie. Hiszen a nyolc százalékos arányszám aligha képes megindokolni az engedélyek bevonását, a zsidó kocsmárosok pedig nem szolgáltattak okot arra, hogy megfoszassák őket a létfenntartási lehetőségeitől.

Az engedélyek bevonása azonban — a vonatkozó törvényes rendelkezések alapos vizsgálatának megfelelően — vitássá vá-

lik a törvényes jog szempontjából is. Az engedélyek bevonását a szesz és szesz italok egyedárúsításáról és a fogyasztási illetékekről szóló törvény szabályozza, amely a hivatalos lap 1932 április 22-i számában jelent meg. Az engedélyek bevonását lefektető jegyzőkönyv ezen törvény 199. szakaszára hivatkozik, amely szó szerint a következőket tartalmazza:

„A szesz italok eladására szolgáló helyiségeknek jó higiéniai állapotban kell lenniük, hogy rendelkezésük szerint megfeleljenek az egészségügyi szabályoknak.“

E helyiségeknek rendelkezniük kell az italok megfelelő megőrzésére szükséges összes eszközökkel.

Erre való tekintettel egyetlen engedély sem bocsátható ki, amíg az egyedárúsítási hivatal kiküldöttjei a járás orvosával karöltve meg nem állapítják, milyen állapotban van a helyiség, annak szobái és mi ezen szobák rendelkezése.

A megállapítások jegyzőkönyvbe vétetnek, amelyeken pontosan feltüntetendő a helyiség állapota.“

Ez a szakasz két kelleket kíván meg a kocsmárosoktól: megfelelő helyiséget és higiénikus berendezést. A szóbanforgó zsidó kocsmárosok nyilván eleget tettek az első kelleknek, ellenkezőleg nem kaptak volna italmérési engedélyt, vagy azt már régen bevonták volna. Ami a helyiség és berendezés karbantartását illeti, az a járási körörszám állandó ellenőrzése alatt állott. A szóbanforgó kocsmárosok „egészségügyi könyvecskéje“ azt tanúsítja, hogy a két hetenként ismétlődő inspekción során a helyiséget és a berendezést rendbenlévőnek találta az orvos.

Mire támaszkodik mégis az indokolás,

amelynek alapján a Monopól az engedélyek bevonását rendelte el? Ha a járási körörszám, a megyei egészségügyi tanács mindent rendbenlévőnek találtak, milyen egészségügyi szerv véleményezte ennek ellenkezőjét? Milyen közigazgatási szervek nyújtottak ehhez segédkezt? Mikor történt annak megállapítása, hogy a helyiség, a berendezés nem megfelelő? Milyen jegyzőkönyv tanuskodik erről?

Ezek a kérdések igen fontosak a zsidó kocsmárosokkal szembeni eljárás törvényes formáinak megítélésénél. Illetékes egészségügyi szerv ugyanis csak kettő van: a körörszám és a megyei egészségügyi tanács. De ha ismeretlen időpontban ismeretlen szervek inspekción tartottak volna a szóban forgó kocsmárnál és kifogásolni valót találtak azoknál, úgy a törvény értelmében ezt jegyzőkönyvnek kell tanusítania. Ugynevezett kihágási jegyzőkönyvnek, amely a törvény 235. szakasza értelmében, csak abban az esetben érvényes, ha azt a felettes hatóságok jóvá hagyják. A törvény 229. szakaszának a) pontja szerint pedig „500—3000 lejig terjedő pénzbírsággal sújtandak azok, akik először követtek el kihágást a törvény 199. szakaszának rendelkezései ellen. Visszaesés esetében a pénzbírság 3000—10.000 lejre rug.“

Egy szóval a legszigorúbb büntetést, az italmérés engedély bevonását a törvény értelmében még azzal a kocsmárossal szemben sem alkalmazzák, akit másodsor találnak vétkesnek a 199. szakasz előírásainak megszegésében. Mindenesetre a kihágásról jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyvet jóvá kell hagynia a minisztériumnak. A jóváhagyott jegyzőkönyv ellen pedig a kocsmáros, aki úgy érzi, hogy igazságtalanság történt vele, jogorvoslattal élhet a törvénytöréshez.

Igy fest az italmérési engedély bevonása a törvényes jog szempontjából. A jelenlegi kormányzat programjának egyik sarkalatos pontja a törvények feltétlen tiszteletben tartása. Dragomir Silviu fő kormánybiztos ur küldetésé pedig az, hogy örökösök e törvényeknek a kisebbségekkel szembeni méltányos alkalmazása fölött. A családok, egzisztenciák összeroppanása emberileg, a statisztikai igazság politikailag, a törvényes rendelkezések pedig jogi szempontból egyaránt oda kell, hogy hassanak, hogy az illetékes fórumok revízió alá vegyék az intézkedést, amely jobb sorsra érdemes emberek százai, vagy éppen ezrei számára a nyomort jelenti, a nélkülözést. (k. r.)

Ausztriában megszüntették a zsidó egyházi házasságkötés és válás intézményét

„Rablásvágy és szadizmus jellemzi az ausztriai új törvényhozást“ — mondja egy Bécsben járt párizsi előkelőség

Párizs, augusztus 12. Bécsben járt a napokban egy előkelő párizsi személyiség, akinek alkalma volt közelebbről szemügyre venni a náci-törvények bevezetésének módját a volt osztrák fővárosban. Tapasztalatairól a következőket mondotta a Zsidó Távirati Iroda tudósítójának:

— Két szóval jellemezhető az új törvényhozás bevezetése: rablásvágy szadizmussal párosulva. Szadista háttérre van még annak az ártatlan színezetű törvénynek is, mely arról intézkedik, hogy zsidó ügyfelek képviselőihez az árja ügyvédeknek előbb meg kell szerezniük a pártvezetőség engedélyét, ezután azonban a zsidó ügyfelektől kapott honorárium teljes összegét a pártvezetésnek kell, hogy rendelkezésére bocsássa. Azzal, hogy az árja ügyvéd anyagi érdekeltége megszűnik zsidó ügyfeleknek képviselője kapcsán, megfosztották a zsidókat annak lehetőségétől, hogy bármilyen intervencióval fordulhassanak a hatóságokhoz olyan ügyekben, amelyek gazdasági egzisztenciájukba, sőt egyenesen életükbe vágnak.

— Egy másik, ugyancsak szadista jellegű törvény előírja, hogy azok a zsidók, akik házastársukat el akarják hagyni, legalább három nemzedékre visszamenőleg kell, hogy bizonyítsák zsidó származásukat, továbbá bizonyítványokat kell bemutatniuk arról, hogy egészségesek és házasságra képesek. Ugyanekkor meg szüntették a zsidó vallási frigykötés intézményét, hasonlóképpen a vallási uton való

válást is. Ennek a törvénynek a híre nagy zűrzavart idézett elő a zsidó lakosság körében. Több száz zsidó fiatalember és leány, akik Palesztinába akarnak menni, illetve megházasodni vallási uton, még mielőtt életbelép az új törvény. Az utóbbi két hét alatt naponta több száz zsidó esküvő volt a zsidó templomokban.

— A kormánybiztosok kinevezése a zsidó üzletekhez számos zsidó vállalat teljes likvidálását vonta maga után, még pedig oly módon, hogy a régi tulajdonosoknak semmiük sem maradt. Az árumaradékok elherdálták és a pénz vagy a kormánybiztosok zsebébe, vagy a pártkasszába ment. Ugyanabban a zsidó kisipari üzemekhez is kormánybiztosokat neveztek ki. A szegény zsidó iparosok kérésük egy részét kormánybiztosok fizetésére kell, hogy adják. Miután pedig sokaknak semmi sem maradt ezen a fizetésen túl, inkább bezárják műhelyüket. Ily módon az utóbbi napokban mintegy 2000 család vesztette el kenyerét.

— Bezártak újra egy Bucuresti nagy szállót. Bucurestiből jelentik: Az Athenéi Palace szállón kívül az egészségügyi szolgálat közgei bizonyos tisztsági intézkedések benemartása miatt bezárták a Boulevard Palace szállót is, amelynek vendégeit kilakoltatták.

Majsi

Jeta: Schön Dezső

Ez igen, ez a párhetes távollét alaposan elszakított minket egymástól.

Az első nap jóformán nem is láttam. Szervusz, — mondta és eltűnt. Másnap, ahogy mentünk a kisvonattal Sugatagra, nem bírtam az érdeklődését lekötöni. Pedig beszéltem otthonunkról, az ő barátairól, meg arról, hogy új könyveket vettem, az egyik nagyon muris, az a címe, hogy „Der kut'r in stiv'“, egy nagyon vicces bácsi, bizonyos Olschwanger csinálta, komolyan mondom, nagyon szépek a rajzok. Aztán beszéltem arról, ami őt mindig végtelenül érdekelte, Palesztináról és az ottani életéről.

Unottan, udvariasan hallgatott. Kihullott belőle minden: Oradea, az első elemi, könyvek, mesék, barátok és Palesztina. Csak akkor ragyogott fel az arca, amikor a futballcsapat iránt érdeklődtem, amit megszervezett. Meg hogy mi újság a telepen? Igaz, hogy huzs lándzsát készített és haza akarja azokat szállítani? S igaz, hogy Sanyi után ő a legerősebb fiú a csapatban?

Belátom, hogy mostanában nincs neki se ideje, se türelme ahhoz, hogy az apjával foglalkozzon. Ez az első vakáció, s a szép megvalósulás kitöltötte azt az óriási űrt, amit a várakozás vajt magának.

Nem is érdekelheti őt más egyéb, amikor olyan kék az ég a Szalaván felett, s meleg ködpára ereszkedik le az Izára, amikor olyan dus és ragyogó a maramuresi nyár, — s juttat örömeiből néhány nyolcesztendő zsidó ember számára is...

Nem tudom más ember, hogy áll a fiával, de nekem gyakran fő a fejem miatta. Ha jól meggondolom, nem is volt olyan könnyű ez az elmúlt esztendő.

Mingyárt az elején azzal eresztettem el, hogy: nézd, Majsi, én mindenesetre azt szeretném, ha te volnál az első tanuló az osztályban, de azért nem vesznék össze, ha valamelyik tantárgyból gyengébb is leszel. A hébernél azonban nem ismerek pardont.

Majsi azon a véleményen volt, hogy egy hétvéves gyermeket nem szabad túlterhelni. Elég neki az iskola tananyaga. Hogy a héber az más? Miért éppen a héber, tulajdonképpen melyik a mi nyelvünk, a jiddis vagy a héber? Hogy mind a kettő? Rendben van, van aki megtanulja a jiddist, van aki a hébert. Ő, a maga részéről az előbbi mellett dönt. S tekintve, hogy jiddisül tud, egyáltalán nincs szüksége külön órákra.

Egy egész sereg érvet sorakoztatott fel, s igazán pokolian leleményesnek kellett lennem, hogy meggyőzzem, miszerint a zsidó embernek mégis meg kell tanulnia a héber nyelvet. Azt mondtam, hogy a héber zsidó generációkat köt össze, s a goulusz egyik legnagyobb átká, hogy a zsidó iskolákban nem tanítják a próféták nyelvét. A héber nyelv — erősködök, — a palesztinai gyermek anyanyelve, s ott minden héber: az iskola, a saját, a színház és az egyetlen. A Majsi arca hívós és részvétlen, pedig igazán akartam neki imponálni. A végén kiütöm utolsó kártyámat: a héber — mondom — a világ legszebb, legősibb, legeredetibb nyelve, mit mondjak neked? — az Uristen ezen a nyelven teremtette a világot.

Erre aztán felfigyelt. Azt kérdezte: — Ez biztos? — Biztos hát, — mondtam. — Benne van a chimisben. — Az érv hatott. Beleegyezett a heti három órába.

A hittanból azonban mégis kimaradt. Ez mingyárt az első héten történt. Jött és jelentette, hogy ő nem jár többet hittanra. Neki az nem kell.

— Dehát miért ne tanulnál hittant? — kérdeztem, miközben az anyjának kiült a rémület a szemében, majdnem azt mondta: no, mondhatom, jól kezd az én egyetlenem, a drágám...

— Nézd, — mondta Majsi, — a sziderli az zsidó, így imádkozunk, ugye? Feig bácsi héberre tanít, mert Palesztinában is így beszélnek: báruh áta. Ezt is értem. De mi az a hau-mau-vau? En nem fogom megtanulni ezt a neológ hébert. Az Uristen biztosan nem neológul teremtette a világot...

Nem mondhattam semmit. Két anyanyelv, meg egy rakás dialektus... Másnap kopogtatam az igazgató ur szobájánál. „Bocsánatot kérek, direktor ur, dehát ez egy speciális eset... Ön megért engem, direktor ur... Szóval fel van mentve a hittan alól... Nagyon hálásan köszönöm...“

A kisebbik baj a biciklivel volt. Klein Pistának van, a Somogyi kislánynak is van, csak éppen neki nincs. — Vegyél, veszel, ugye veszel...

Ócska trükkhöz folyamodok: Háromezer lej egy bicikli, nekem nincs annyi pénzem, hogy én azt egyelőre kifizessem, ellenben

vesznék egy perselyt s gyűjteni fogsz. Most csak tőled függ, hogy mikor gyűl össze a pénz. En fizetek neked minden tizedért 10 lej. A heber tized duplán fizet.

Erre aztán divatba jöttek a tizesek. Amikor délbe hazajöttem, már várt a foglázat, a pirosceruzás jegy ott virított az asztalon. Majsi noteszt is szerzett, folyószámla-félet vezetett, ne fizessek minden nap, egyszer egy héten számoljunk el, nekem csak az „átvételt“ kell igazolni.

A harmadik, vagy negyedik héten azt mondom:

— Azért nagyon gyanusak nekem ezek a tizesek. Mert ha minden második jegy egy tized, azt még értem, de mindig tized, folyton tized, örökké tized, csak tized, tized...

Majsi erősen a szemembe néz, egy gondolat töredéke elég ahhoz, hogy átlásson a dolgon, mosolyog és rögtön kész a válaszal:

— Te azt hiszed, hogy a Moskovits kisasszony... Nem, ő nem olyan... Szó se róla... Szóval, ne gyanítsak, nem játszott össze a tanítónéval, mert a tanítónő — nem olyan...

Aznap többször gondoltam arra, hogy Majsi Sigheten született és ott járt chederbe. Erdékes, Oradeára kell, hogy költözzek, — hogy ezt megtudjam...

Van ugy, hogy az embernek Wunschtraumja van. Mi volna, ha... Mi volna, mondtuk egyszer vacsora után, — ha 15 ezer lej fölösleges pénznék volna.

— Vennék egy ezüsttróka, — mondta a feleségem olyan természetesen hangon, mintha az imádságos könyvből olvassák.

— Én meg arra gondoltam, fiam, hogy elmennek Vilnába tanulmányuttra, ez mégis csak fontosabb.

A róka és Vilna körül egy kis purpárlé fejlődött ki. Feleségem arról igyekezett meggyőzni engem, hogy mennyire hálás az ezüsttróka, nem hull, nem kopik a szőre, sohse megy ki a divatból, minden ruhához jól áll, bármilyen alkalommal lehet viselni.

Mondott még egy csomó dolgot, amit én egy sztoikusra valló türelemmel hallgattam végig. S amikor elállott a szóáradat, azt fej-

tegettem, hogy Vilnában, a zsidó élet centrumában egy egész életre kiható impressziókat gyűjt az ember.

Az egyik oldalon egy ezüsttróka, a másik oldalon a zsidó kultúra forrása. Hogy elejét vegyem egy esetleges félreértésnek, azt ajánlom, göntse el Majsi a vitát. Feleségem beleegyezett és feltettem a kérdést:

— És te, öreg, mit gondolsz, mi fontosabb számunkra, a vilnai ut, vagy az ezüst róka?

— Egy bicikli, — mondta. Oda se figyelt. Rendezgette a bélyegeket. Talán sajnált is beárunket, mennyire ostobák vagyunk és nem látjuk, hogy egy harmadik lehetőség is van...

Öt hete csendes a ház. Ha ismerősnek megmutatom a zsidó tudományos akadémia kiadványait, nincs aki figyelmeztessen: Dezsőke, te már megint henegezs a Jiwoval, nincs aki szemrehányást tegyen „Rozi“-nak, aki azt mondja neki, „di náriser lekis“, nincs aki héberül hizelegjen nekem, aki tátott szájjal és magáról megfeledkezve hallgassa a legendákat és a meséket, Chone Hámáger-ről, Bár Gioráról, a Rámbám néma tanítványáról, a jeruzsálemi bölcsekről, a máchpela barlang titkairól, Bál Sémról, az ukrainaf lámed-vuv caddikról meg a többiekéről. Nincs, aki sürgessen pénteken, gyertyagyújtás után; menjünk már a templomba, egy zsidó újságírónak illik tudni, hogy már késő van... Öt hete csendes a ház és üres.

Ma hajnalban arra ébredtem, hogy ez a nap nevezetes dátum. Ma van Majsi nyolcadik születésnapja.

Odamentem az üres kiságyhoz, aztán kiszedtem egy rakás fényképet. Melegem lett, talán el is sápadtam, pár percig torkomban vert a szívem.

Nagy elégtétellel állapítottam meg (ki tudja hányadszor), hogy végeredményben érdemes, — érdemes mindent végigcsinálni. És küzdeni és megálázkodni.

Minden egyébért nem érdemes, azt régen tudom.

De Majsiért, a Majsikért, minden esetre..

KÖZGAZDASÁG

Ötszázharminchárom millió lej aktívummal zárult Románia idei első félévi külkereskedelmi mérlege

A pénzügyminisztérium most becsátotta közre az idei év első hat hónapjára vonatkozó külkereskedelmi forgalmunk mérlegét. Eszerint a behozatal értéke 9 milliárd 13 millió lejre, az exportait áruk értéke pedig 9 milliárd 546 millió lejre rugott.

A külkereskedelmi mérleg tehát ismét aktív, még pedig 533 millió lejjel. A múlt év megfelelő időszakában az export értéke 14 és félmilliárd lejt, az import pedig mindössze 9 milliárd lejt tett ki, úgy hogy külkereskedelmi mérlegünk többlete, aktívuma kerekén 5 és félmilliárd lej volt. A múlt év első felével szemben tehát az import értéke alig emelkedett, az export

viszont egyharmaddal csökkent.

Külkereskedelmi statisztikánkban az első helyet ismét Németország foglalja el. Az Ausztriával egyesült német birodalomból az idei év első felében 3 milliárd 403 millió lej értékű árut importáltunk, ami a teljes behozatal 37.7 százalékát teszi ki. Az Ausztriába és Németországba irányított kivitelünk értéke pedig 2 és félmilliárd lejre rugott, vagyis exportcikkünk 28 százalékát Németország veszi fel.

A kisantant államok közül Csehszlovákiába irányuló exportunk 7 százalékkal növekedett, importunk Csehszlovákiából 49 százalékkal csökkent.

Szeptember másodikán nyílik meg az őszi prágai mintavásár

A prágai mintavásárok az utóbbi évek folyamán erőteljes fejlődést tanúsítottak és az idei tavaszi mintavásár úgy a kiállító cégek, mint a látogatók tekintetében újabb rekordot jelentett. Az újabb őszi mintavásár előkészítésére a munkálatok ugyszólván befejeződtek és máris meg lehet állapítani, hogy a 37-ik prágai mintavásár a csehszlovák export-termékek grandiózus felvonulását fogja jelenteni. Az eddig jelentkezett kiállító cégek száma háromezerre rug. Az őszi kiállítást 1938 szeptember 2-11-ike között tartják meg. A kiállítás 18 export-csoportja, amelyek teljes felkészültséggel vesznek részt az őszi mintavásáron, a következők:

1. Üveg, ékszer, gablonzi áruk, 2. porcellán, fajansz és finom kerámiai cikkek, 3. bőrök és bőrárúk, 4. játékok, faipari cikkek, 5. textilipari és konfekció áruk, 6. gépek, 7. konyha és háztartási cikkek,

8. szerszámok, 9. fényképezési és optikai műszerek, 10. díszmű és reklamáruk, 11. hangszerek, 12. papírgyártmányok és irodaszerek, 13. vegyipari, festékipari cikkek, lakkok, 14. élelmiszerek, 15. iparművészeti és háziipari cikkek, 16. asztalosipari cikkek, butorok, lakás berendezési tárgyak, 17. építőipar, 18. egyéb iparágak.

A mintavásár keretén belül számos lát-nivaló várja a látogatókat. A kiállítás területén belül rendezik meg a fényképezési, moziipari és optikai speciális kiállításokat is. Az új kiállítás területét a butor-, zongora és rádió-kiállítás foglalja el. A kiállításra utazóknak a csehszlovák államvasut teljes 50 százalékos fuvardíjkezdve-ményt nyújt, úgy jövet, mint menet. A kiállítási igazolványokat a cluji csehszlovák konzulátusnál lehet kiváltani 150 lej díj lefizetése ellenében.

CSALÁDI ÉRTESSÍTŐ

Feig Szerénke Bocicau Mare és Weinberger Izrael Valea lui Mihai jegyesek. (M. k. é. h.)

Izsák Laura és Lejnik Pál Bucurestiben házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Izrael Elza Ludus és Stark Adolf Eberettyújfalú (Magyarország) f. hó 14-én házasságot kötnek Luduson. (Minden külön értesítés helyett.)

Áruk, amelyek exportjához különleges engedély kell

A nemzetgazdasági minisztérium megállapította azokat a cikkeket, amelyek csak speciális előzetes engedély mellett vihetők ki. Ezen a cikkeket a következők: Nyers és szárított bőrhulladékok az ipari bizottság véleményezése alapján, rezonánca és égerfa a légügyi és tengerészeti minisztérium véleményezése alapján,

használt postai bélyegek a Banca Națională engedélye alapján, bármilyen érc a Banca Națională előzetes jóváhagyásával, cserzésnél megmaradt gyapju a nemzetgazdasági minisztérium véleményezése alapján,

nyers cicei (nyers petróleum) a nemzetgazdasági minisztérium engedélyével, fenyőrudak és fenyőkoronák a földművelésügyi minisztérium jóváhagyásával, gépek, gépkatrészek, valamint bármely szerszámok, kivéve az új gépeket, amelyek belföldön készültek, a nemzetgazdasági minisztérium engedélyével, festmények a művészeti minisztérium véleményezése alapján.

Kik nyertek az Inzestrare beruházási államkötvények legutóbbi sorsolásán?

1000 lejt nyertek az alanti kötvények:		
2940501-511	2949513-520	2956961-990
2960481-500	972821-840	2976231-600
2990761-780	3003481-500	3007521-640
3009041-060	3012121-140	3031681-700
3042001-020	3054321-340	3068521-640
3068881-900	3060381-400	3064781-800
3071741-760	3086261-280	3103981-4000
3112741-749	3112751-760	3113841-860
3116121-140	3122001-020	3126921-940
3130741-260	3153781-800	3155361-380
3155297-380	3160621-640	3166901-920
3170381-400	3179681-686	3179688-700
3183721-740	3184121-140	3189301-820
3205001-009	3205011-020	3211821-840
3219241-260	3220831-900	3229241-260
3235701-720	3245241-260	3255701-720
3258001-020	3261601-620	3261761-771
3261773-780	3264141-160	3266161-180
3270261-280	3282581-600	3289881-900
3293441-460	3295801-820	3298081-100
3300161-180	3300501-520	3305081-100
3309061-080	3331781-800	3334641-660
3356801-620	3366841-860	3374441-460
3375581-600	3384121-140	3394861-880
3394921-940	3398481-500	3399761-720
3409261-269	3409271-280	3418301-320
3427801-820	3430321-340	3434961-980
3454841-860	3458801-820	3483401-420
3507781-800	3508301-320	3517441-460

Minden zsidó ember olvassa el RADÓ FERENC pályanyertes tanulmányát:

A zsidó szülők és a zsidó iskola

Tizen

négy

Francia ez

Párizs, aug katonai kérdés je, a „Revue rendkívül érde a német, olasz szonyát. Össze mutat arra, tényleges létsz 1911-ben 700 e tonája állott f szerül emelked hogy Franciaó katonai szolgál 700 ezerre em Ez az előrelát kozott hatásai

1.10

Ném

Ma azonban német hadsere korosztály áll tes, akik össze ezer tiszt, altis és 200 ezer a ju, vagyis össz akik katonai pen oszlanak egy alpeli, e gyors hadoszt divízió, amely nás, két gépfé kezik, két gép látott gyilogo ezred, 77, illet felszerelve, eg egy műszaki z atec alakulat.

Négy

gostis

A német had számához hoz év közötti ki akik a hadser akikkel egyt egységeket m taly, 30 hados 70 kiegészítő 142 hadosztály val. Es ide r osztrák katon kontingenst k szükség eseté szágig fokozh tályok számát azonban nemo katonák kikép 18 napra volt ahhoz, hogy s hadosztályt ve a mai technik határőr-hadosz óra mulva m vizió, hat nap aktiv, és 3 m kalendecik nap ton további b lehetséges.

Mindezek

hogy „a néme álozatot nem tasztikus szá delkezésre áll molni kell m Ezen felül a r lag ötszáz g gépek 2500 k ként 410 kiló méter távolsá Karlsruheból, alatt Párizs t gép. A vadás res sebesség gerészetet é egyezmény a feljogosította ma egyharm nak ma háro losa van, má

A cis

Tizenöt nap alatt négymillió katonát

Francia ezredes szenzációs cikke a német hadsereg erejéről és gyengéiről

Párizs, augusztus 12. Grasset ezredes a katonai kérdések egyik legalaposabb ismerője, a „Revue des deux Mondes” hasábjain rendkívül érdekes számadatokban illusztrálja a német, olasz és francia hadseregek erőviszonyát. Összeveti a jelent a múlttal és rámutat arra, hogy míg a francia hadsereg tényleges létszáma 1875-ben 400 ezer ember volt, Németországnak 1902-ben 600 ezer, 1911-ben 700 ezer, míg 1913-ban 900 ezer katonája állott fegyverben. Ezeknek az ugrásszerű emelkedéseknek a következménye volt, hogy Franciaország bevezette a három éves katonai szolgálatot, aminek következtében 700 ezerre emelkedett a hadsereg létszáma. Ez az előrelátás rendkívül tüdősnak mutatkozott hatásaiban.

1,100.000 ember áll fegyverben
Németországban

Ma azonban — írja Grasset ezredes, — a német hadsereg erősebb, mint valaha. Két korosztály áll fegyverben és számos önkéntes, akik összesen 600 ezer főre rúgnak; 300 ezer tiszt, altiszt, hivatásos katona és rendőr és 200 ezer a munkaszolgálatnál dolgozó ifjú, vagyis összesen egymillió 100 ezer ember, akik katonai egységenként a következőképpen oszlanak meg: 36 gyalogos hadosztály, egy alpesi, egy huszár és egy úgynevezett gyors hadosztály. Ezen felül négy páncélos divízió, amelynek mindegyike 405 nyolc tonna, két gépfegyveres, harci szekérrel rendelkezik, két gépesített páncélos kocsikkal ellátott gyalogos ezred, két gépesített tüzérezred, 77, illetőleg 100 milliméteres ágyúkkal felszerelve, egy gépesített utász-zászlóalj, egy műszaki zászlóalj és egy gépesített szárműalakulat.

Négymillió kiképzett katonát moz-
gosíthat Németország

A német hadseregnek ehhez az állandó létszámához hozzá kell venni még a 18. és 45. év közötti kiképzett férfiakat és nőket, akik a hadsereg rendelkezésére állanak és akikkel együtt Németország a következő egységeket mozgósíthatja: 42 aktív hadosztály, 30 hadosztály a határok védelmére és 70 kiegészítő hadosztály, vagyis összesen 142 hadosztály, négy millió kiképzett katonával. Es ide nincsenek még beszámítva az osztrák katonák, akik ugyancsak jelentős kontingenst képviselnek. Az elkerülhetetlen szükség esetén azonban Németország kész-százig fokozhatja fel a mozgósított hadsereg számát. A német hadsereg hatóereje azonban nemcsak számszerűségben, vagy a katonák kiképzésében rejlik. Amíg 1914-ben 18 napra volt szüksége a német hadseregnek ahhoz, hogy száz gyalogos és tizenegy lovas hadosztályt vonjon össze a francia határon, a mai technikai adottságok mellett harminc határ-hadosztályt azonnal jelen lesz, néhány óra múlva megérkezik a négy páncélos divízió, hat nap múlva felvonul a határra 36 aktív és 3 motorosított lovas hadosztály, a kilencedik nap újabb 20 s végül a 15-ik napon további hatvan hadosztály felvonulása lehetséges.

Háromezer repülőgép

Mindezekon felül Grasset ezredes úgy véli, hogy „a német aviatika, amelytől semmilyen áldozatot nem sajnáltak, óriási erejű.” Fantasztikus számok forogtak közközen a rendelkezésre álló gépekről. Mindenesetre számolni kell minimálisan háromezer géppel. Ezen felül a német gyárak ma havonként átlag ötszáz gépet gyártanak. A bombavető gépek 2500 kilogram bombát képesek óránként 410 kilométeres sebességgel 1500 kilométer távolságra elszállítani. Stuttgartból, Karlsruhe-ból, Kölnből elindulva, egy óra alatt Párizs fölé lehet a német bombavető gép. A vadászgépek óránként 365 kilométeres sebességgel kifejtésére képesek. Ami a tengerészeti illeti, az 1935-ös angol-német egyezmény alapján, amely Németországot feljogosította az angol hajóhad tonnatartalma egyharmadának elérésére, Németországnak ma három „Deutschland” típusú páncélosa van, másik három 35 ezer tonnás hadi-

mozgósíthatnak a németek a francia határon

hajó most készül. Van ezenkívül hat 10 ezer és hat 6 ezer tonnás cirkálója, 62 naszádjá és 51 tengeralattjárója, összesen 350 ezer hajótonnát képviselve. Még 1930-ban a hadsereg és a fegyverkezés évi tiz márkába került minden németnek, most ugyanaz fejenként 167 márkával terheli évenként a német adófizető polgárt. Az üzemekben heti 56 órát dolgozik minden munkás és éjjel-nappal három „Schichtben” folyik a munka.

Nincs vég

Grasset ezredes megjegyzi azonban, hogy ez a hatalmas gépezet még nem áll teljesen készenlétben. Egy százezres hadseregből nem lehet egyetlen varázsvesszővel egymillió hadsereget fejleszteni, mert az alsóbb és felsőbb rangfokozatok nehezebben képezhetőek ki, mint a közkatona. A német hadseregnek ezen felül nincs még végleges harci koncepciója sem. Von Seckt tábornok inkább a gyorsaság, mint az erő híve volt. (Nem mondtotta-e a Kaiser 1914-ben: „Es most gyorsan!”). Göring tábornok minden reményét villámgyors repülőhadakba helyezi. Fritsch tábornok és Blomberg marsall nem osztják Seckt és Göring véleményét. A spanyolországi háború nekik adott igazat. Eppen ezért beszüntették a páncélos divíziók további kiképzését és tapogatóznak, orientálódnak. Ezen felül nem rendelkezik Németország az 1914-es gazdasági lehetőségek fölött sem. Aranytartaléka nem volna elegendő egy hat hónapnál tovább tartó háborúra. Buzatermése

annyi deficitet, hogy a lakosság a háború kitörése után azonnal nélkülöznék a kenyeret és amennyiben Németországot blokád alá helyeznék, az éhség hamar felütné fejét. Ezzel szemben mérhetetlen olaj- és lignitmenyiség felett rendelkezik, ipara első a világon. Nincs azonban vasa és petróleuma. Németország helyzetét különösen súlyosbítná, ha Oroszország, a legnagyobb gabona-, vas- és petróleumtermelő ország beavatkozna a háborúba.

A francia és az olasz hadseregek

Olaszország katonai erejét a franciákéval egyenértékűnek tartja az ezredes. Franciaország és Németország közötti létszámkülönbséget az orosz-francia szövetség ellensúlyozhatja. A Berlin-Róma tengellyel az angol és amerikai barátságot kell Franciaországnak szembeállítania, valamint a többi államokét, amelyek érdekelve vannak a jelenlegi kontinentális helyzet fenntartásában. Végül javasolja Grasset ezredes a francia repülőgép- és hadihajógyártás meggyorsítását, majd rámutat arra, hogy 1872-ben, midőn hárommilliódos kölcsönt kért a kormány a német hadikártérítés kifizetésére, néhány nap alatt 42 milliódot jegyeztek le a franciák. Ha szükség van anyagi eszközökre, a kormány nyugodtan fordulhat a franciákhoz, akik valamennyien tisztában vannak azzal, hogy erőfeszítésekre van szükség az állam biztonságának garantálásához.

Egy meglegedett világrész

Virágzó kereskedelem és jólét Ausztráliában

Ausztrália gazdasági helyzetét mindekelőtt az anyaországhoz, Angliához való viszonya, továbbá az USA-hoz és Japánhoz fűződő kereskedelme szabta meg. A világháború alatt az angol világbirodalom országaiiban kétségtelenül felfokozódott az ipari tevékenység, melynek káros hatásait az ottawai angol világbirodalmi megállapodás enyhítette, kétségtelenül világrészekre terjedő szövetkezetet hoztak létre Ottawában, amikor egyúttal a papírválutát jelentő font-éra helyzetét is megerősítették.

A múlt esztendőben Ausztrália gazdasági élete kedvezően fejlődött. A kereslet gyapjában, búzában és fémekben fokozódott és az árak is jól alakultak a világpiacokon. Ausztrália pedig az említett javakban nagy kereskedelmet folytat és így jó esztendőt könyvelhetett el. Ez fokozta az ipari építkezéseket és emelte a lakosság vásárlóképeségét.

A munkanélküliség csökkent, a vállalkozások eredményei, növekedtek, a bankbetétek szaporodtak. Japán és az USA visszavonulása a gyapjувásárlásoktól és egyéb exportcikkek árában bekövetkezett áresés ugyan az év végén kissé rontotta a helyzetet és a befektetett tőke óvatosságra készítette.

A szövetségi államháztartás 1936-37-ben 83.1 millió ausztráliai font bevételt és 81.8 millió kiadást irányzott elő. A bevételi felesleg tehát 1.3 milliót tett ki, míg a felesleg az 1935-36 költségvetési évben 3.5 millióra rugott. Az ausztráliai szövetség külföldi adósságai 1937 június 30-án 1,262.872.000 fontot tettek ki, vagyis az adósság fejkvótája kerekén 194 fontra rugott, ami egyáltalán nem nevezhető kevésnek. Ebből Angliára 563 millió 412.000 font esik. A bankjegyforgalom az említett időpontban 40,038.973 font volt. A forgalmi adót, a bekövetkezett

javulás eredményeképpen 5 százalékról 4 százalékra csökkentették. A takarékbetétek az 1935-ös június 30-i 224.9 millió fontról 1937 június 30-ig 230.8 millió fontra emelkedtek.

A gyapjuterelés az 1935-36-os 971 millió 54 ezer báláról 1936-37-re 976 millió 735 ezer bálára emelkedett. A gyapjueladás eredménye pedig az említett két év alatt 56.2 millió fontról 66.9 millió fontra nőtt.

A búzatermés 1936-37-ben 150 millió 468 ezer bushel volt az 1935-1936-os 144 millió 218 ezer bushelle szemben.

A huskivitel értéke, különösen az Angliába történő fokozott kivitel eredményeképpen, 8.7 millióról 10.3 millióra emelkedett.

A fémányagzat eredményei is előnyösen fejlődtek, mert míg 1936-ban értékben 23.2 milliót tettek ki, addig 1937-ben 27.6 millióra növekedtek. Az aranytermelés is fejlődött 10.2 millió értékről 12.0 millióra. A cin-, a réz-, az ólom- és ón-árak az elmúlt év folyamán nagy árhullámzásoknak voltak kitéve.

Említésre méltó, hogy a hadipar fejlesztése nagyban folyik, ami szintén a birodalmi értekezlet határozatainak eredménye. De nagyméretű magánépítkezések is élénkítik a gazdasági életet, amit elsősorban az emelkedő vásárlóerőnek tulajdoníthatunk.

A külkereskedelmi forgalom számadatai is a fejlődésről tanuskodnak, amennyiben az 1935-36 gazdasági esztendő 239.7 millió forgalma 1936-37-ben 273.6 millióra emelkedett. Ebből 1936-37-ben a bevételre 116.0 (106.0) millió, a kivételre pedig 157.6 (132.9) millió font esett. A bevétel legnagyobb tétele 1936-37-ben

Viszket a bőre? Össze van csipve?

A Cadum kenőcs eléggé nem becsülhető jótétemény azok ezrei számára, akik évek óta bőrbetegségeiben szenvednek. Ezen csodás szer használata viszketés, azonnal megszünteti a viszketést, a bőr minden irritációját vagy gyulladást enyhíti és gyógyítja. Számos fájdalomnak veszi elejét, ha idejében használ Cadum kenőcsöt kiütés, pattanás, viszketőség, rüh, horzsolás, aranyér, csalánkiütés, sebek és égési sebek gyógyítására. Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

autókra és autókalkatrézokra esett 7.8 millió értékben. Gyapotból 5.7, nyersolajból és benzinből 6.4 vegyeszeti cikkekből 5.7, papír és papíráruból 5.4, villamosgépekből és apparátusokból 3.5, gumi és gumiaruból 2.1 millió font értékben vittek be 1937-ben.

A kivétel az emelkedő világpiaci áraknak megfelelően értékben jól fejlődött. Mennyiségileg búzából, lisztben és vajban visszaesett.

Ausztria legnagyobb vásárlói Anglia, USA és Japán.

Az ausztráliai kikötőbe 1937 év folyamán beérkezett hajók nettó tonnatartalma 6,274.000 tonna volt, míg 1936-ban csak 6,238.000 tonnát tett ki. Ebből angol eredetű 1937-ben 3,447.000, 1936-ban pedig 3,334.000 tonna. Anglia tehát megtartotta vezető pozícióját Ausztrália gazdasági életében és ezzel az ottawai megállapodások gyakorlati életrevalóságát is igazolta.

Megnyílt az országőr- rajok munkáinak kiállítása

Nemrégiben a román gyermekekhez a galfföldi gyermekek részéről átirat érkezett, amelyben a román gyermekeket a világ ifjúságának testvériesülése érdekében álló összefogáshoz csatlakozásra szólítják fel. A felhívásra az országőrrajok meleg válasszal feleltek, melyben határozottan hangsúlyozták, hogy a béke szolgálatában állanak a román művészet iránti szeretetük kifejezéséül, valamint azért is, hogy ezt a művészetet a határokon túl is ismertté tegyék, — válaszképpen a felhívásra — gyönyörű szép himzéseket készítettek.

Hogy az ifjú nemzedékek tehetséges tagjainak a lelki emelkedés iránti vágyát mindenki előtt megvilágítsa a propaganda és sajtóügyi államtitkárság, a Nemzeti Turisztikai Hivatal palotájában s ennek az intézménynek széleskörű közreműködésével kiállította az országőrrajok munkáit.

A kiállítást augusztus 8-án, hétfőn nyitották meg, déli 12 órakor Eugen Titeanu propagandailgy államtitkár, Michaela Catargi urnő és az országőrszervezetek képviselőinek jelenlétében. Rajtuk kívül a megnyitáson nagyszámú közönség is megjelent.

Ez alkalommal Titeanu miniszter a román és külföldi sajtó képviselői előtt kifejtette a kiállítás feladatát, valamint az országőrrajok munkájának magas jelképét.

Lengyelország kilép a Népszövetségből?

Varsó, augusztus 12. (Rador). A lengyel sajtó közli azt a római híradást, amely szerint párizsi politikai körökben Lengyelországnak a Népszövetségből való közeli kilépésétől tartanak. A lapok hangsúlyozzák azonban, hogy a Gazeta Polska hivatalos orgánum nem tesz említést a lengyel kormány azon állítólagos elhatározásáról, hogy visszarendeli állandó gemfi megbízottjait. A külügyminisztériumhoz közelálló lapok szerint a varsói kormány még semmi olyan határozatot nem hozott, amely Lengyelország kilépésére vonatkozna.

Ennek dacára az Illustrovanny Kurjer Codzienny című lap tudni véli, hogy Lengyelország talán kilép a Népszövetségből, amennyiben olyan körülmények merülnek fel, amelyek azt indokoltá tehetik.

A cionizmus a zsidóság lélekedike. Váltásatok meg a „Zs. N. Sz. sékel”-t

SPORT

Vasárnap Cluj is megindul az „őszi“ labdarugószezon

A morlacaj tizkárosultak javára a cluji Victoria az Industria Sármeivel játszik

Cluj, augusztus 12. Az őszi hivatalos labdarugószezon vasárnap Clujon is megkezdődik. A Victoria együttese az Industria Sármeivel ellen játszik. A mérkőzés bevétele a morlacaj tizkárosultak javára megy. Tekintettel a jó-tékonycára, a fenti mérkőzésre az összes szabadjegyek érvénytelenek.

A Victoria-Industria Sármei mérkőzés délután 5 órakor kezdődik, míg előzőleg 3 órakor a cluji ifjúsági válogatott a Victoria ifjúsági ellen játszik.

Csak cöviden...

Ideai legjobb európai atlétikai eredmények: 100 méter: Kersch német 10.4 mp, 200 m: Holmes angol 21.1 mp, 400 méter: Harbig német 47 mp, 800 méter: Wooderson angol 1 perc 50.2 mp, 1500 méter: Wooderson angol 3 perc 49 mp, 5000 méter: Pekuri finn 14 perc 27.4 mp, 10.000 méter: Salminen finn 30 perc 19.4 mp, 110 méter gát: Lidman svéd 14.3 mp, 400 méter gát: Joye francia 53.2 mp. Távulugrás: Maffei olasz 757 cm. Magasugrás: Weinkötzer német 198 cm. Rúdugrás: Romeo olasz 403 cm. Hármasmugrás: Rajasaari finn 15.31 méter. Súlydobás: Kreek észt 16.05 méter. Diszkoszvetés: Oberweger olasz 51.49 méter. Gerelyvetés: Sule észt 75.93 méter. Kalapácsdobás: Lutz német 56.70 méter.

A londoni Európa-bajnoki uszóverseny keretében tegnap befejezték a műugróversenyeket. A műugrás Európa-bajnoka: Weiss német 148.02, 2. Hastel német 137.50, 3. Hodges angol 132.552, 4. Hidvégi magyar 123.11, 5. André francia 121.06, 6. Zihéri jugoszláv 120.50.

Jugoszlávia teniszbajnokságai a következő eredményt hozták: férfiesemények: Puncser — Mitics 6:2, 6:2, 4:6, 6:2, 3. Pallada és Kukuljevics. Női egyes: 1. Florián. Férfipáros döntő: Puncser, Kukuljevics—Radovanovic, László 5:1, 6:3, 6:1.

Tokióból jelentik: A japán bajnokságok során Tomikacsu Amano az 1500 méteres uszában 18:58.8 m-perces idővel világrekordot szorított. Az eddigi világrekordot Arne Borg tartotta 19:07.2 m-perces idejével, amelyet Bolognában az Európa-bajnoki versenyen állított fel. Tomikacsu Amano 1500 m-es uszába közben 1000 méterre is világrekordot szorított. A rekord 12:33.8 mp (régii Negami 12:41.8 mp). A 200 méteres bajnokságot Arai nyerte 2:09.6 m-perccel!

Boldog vagyok, hogy bekerültem negyediknek a stafétába — mondja den Ouden Willie, a világ legcsinosabb hölgyuszója, aki mellesleg világrekorder is. Most csak — meggyedik. Így változik a világ dicsősége...

Modern kerékpáros pentatlon (öt sportágból összetett versenyt) rendeznek Brinnben. A verseny feltételei: 100 kilométer országúton, közben 20 kilométer gázalarral, kéllövés, távolbecslés, végül a célbaérkezés után kézigránatdobás.

Amszterdamban tartották meg a nemzetközi korcsolyázószövetség ülését, ezen megállapították az 1938-39. évi jégévszad nagy versenyeit. Műkorcsolyázás: Női Európa-bajnokság: január 21—22 London. Női világbajnokság: február 11—12 Prága. Férfi Európa-bajnokság: január 28—29 Davos. Férfi világbajnokság és páros világbajnokság: február 18—19 Budapest. Páros Európa-bajnokság: február 4 és 6 között Zakopane. Gyorskorcsolyázás: Európa-bajnokság: február 4—5 Riga. Világbajnokság: február 18—19 Helsinki. Női világbajnokság: február 25—26 Tammersforr.

 Teljes komfort. Szigoruan kóser. Olcsó árak! Kedves transzilvániai zsidó barátainknak kedvezményt adok.

HOTEL PENSION KARPIN TEL-AVIV

HAYARKON STR. 58. TELEFON: 3368.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelég levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Köszönöm, hogy eljött. Alig várom, hogy elintézzem. A gyerek hizzon meg egy kicsit. Hétfőn 5-kor. n. sz. B.

Négyhetes, egészséges kislányomat örökre adnám. Leibovits, Str. Masaryk 34.

JAHREZRETTABLA alumíniumból tetszetős, kiselak, egyszemélyes 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közzendő. Boros papirkereskedés, Cluj.

Eladó új üzletberendezés. Érdeklődni a kiadóban.

Iskolai tanulók, — egy-két fiu, vagy leány — teljes ellátást, lakást és gondos szülői felügyeletet kaphatnak egészséges, tiszta lakásban, uri családnál. Fürdőszoba, esetleg zongorahasználat. kívánatra román és német társalgás. Cim a kiadóban.

Urulányok kik Oradean Orth. Zsidó Leány Továbbképző vagy bármely iskolát, pályát tanulni vagy folytatni akarnak, jutányosan kellemes, gondos ellátást találnak. Zongorahasználat és tanítás. Leveleket „Leányotthon“ jelígre a kiadóba.

Textil, rövidáru, kirakatrendezéshez is értő segédet azonnal felveszek. Szombaton zárva. Fischer Alex, Brad.

Gyorsíró órák, perfek román, magyar, német levelező-írógépeket felveszünk. Kéz- és gépirásos ajánlatokat „Textilszakma“ jelígre.

Segédek a konfekció és szövetszakmából, ügyes eladók ajánlataikat Fibra Petroسانی címre küldhetik. Kirakatrendezők előnyben.

Belvárosban iskolák közelében lakó izr. uricsalád iskolás fiut teljes ellátásra elfogad. Cim a kiadóban.

Felhívás a néhai Bródi Emánuel nagykállói főbb tanítványaihoz! A folyó hó 5-én elhunyt nagymultú főbb tanítványai kezdeményezésére létesítve lett egy Chevra-Misnais és Sas. Felhívjuk, hogy a résztvevni akarók beosztás végett jelentkezzenek Löwi Adolf, a néhai főbb nevelt alrabbi fiánál. Az eddigi hírneves jesiva további fenntartásához, amely Löwi Adolf alrabbi vezetése mellett fog működni, önkéntes adományokat, valamint a jelentkezéseket Bródi Izrael Satu-Mare, Str. Duca 3 fogja továbbítani.

Közreműködő társat 300—400.000 lejfel kereskedelmi ügymókséghez keresek. Szakértelen nem szükséges. Új Kelet fiókiadóhivatala Satu-Mare, T. Dragos 14.

Özvegy urinónél komfortos lakásban a belvárosban iskolás leánygyermek teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban.

Különbejárati elegánsan butorozott uccai szoba kiadó. C. Victoriei 47.

Eladó egy üzemenkés 7/75 kötőgép olcsón. Schwartz Jakab, Valea lui Mihai.

Bal Sachris előmádkozót keres a nagyünnepre Zálau ortodox hitközsége. Levelek Szinetár József einök címére. Költségét csak a felvett előmádkozónak térítik meg.

Fehérékszerész segéd, fiatal, ügyes felvétetik. Szgál ékszerész Arad, Str. Eminescu 13.

Elegánsan butorozott különbejárati nagy napos szoba, fűrdőszobahasználat, állandó bértőnek kiadó. Baron Pop. 13, ajtó 6.

Egy millió lej tőkével rendelkező, külföldön letelepedni szándékozó, üzleti érzékkel bíró ur, havi hatvannyolcezer lej jövedelmet hozó, rizikómentes vállalatra tehet szert, egy itt az országban prosperáló üzemenk kapcsolatosan. Teljes című, részletes leveleket kérjük a leg kiadóhivatalához Clujra „Ritka alkalom, Arad“ jelígre küldeni.

Nagyon rentábilis, konkurrencia nélküli, állami támogatásban részesülő gyárhoz legalább 500.000 lejfel társ kerestek. Ajánlatok „Ritka alkalom“ alatt a kiadóba.

Megnövelni 36 éves kereskedő vezető pozícióban, 2—300 ezer lej hozománnyal. „Komoly“ jelígre a kiadóban.

Kiadó különbejárati földszintes szoba butorozva, vagy üresen, irodának vagy üzletnek is alkalmas. Mihai Viteazul 39, háztulajdonosnál.

Két felsőbb iskolás urigyermekek teljes ellátást kaphat izr. uricsaládnál. Külön szoba, fűrdőszoba. Ehrenwald Cluj, V. Alexandri 8.

Uri családnál keresek teljes ellátást nyolcadikos leányomnak, külön szobával, rituális konyha nem feltétel. Cimeket „Liceul Regina Maria“ jelígre a kiadóba.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

AZ OPERA MOZGÓ MÜSORA:
A kém és a kémnő. Izgalmas kémfilm a világháborúból. Főszerepekben: Erich von Stroheim és Edwige Feuillere. Jön! Premier! Emberfaragó. Boris Karloff.

AZ EDISON MOZGÓ MÜSORA:
Szenzációk szenzációja, — a világ legnagyobb, legjobb és legszebb filmremekje: I. Orgona virágzás. Jeanette MacDonald, Eddy Nelson. II—III. Micky Mausok. IV. Híradó. Csütörtöktől: Mária királynő öfelsége temetése. Jön: John Wayne.

A MUNKÁS MOZGÓ MÜSORA:
Ma 3, 6 és 9 órakor kettős műsor:
I. A végzetes gondolat. Társadalmi dráma. Főszerepekben: Marcelle Chantal és Paul Bernard. II. A garcia futárja. Az évad legnagyobb filmslágere. Főszerepekben Wallace Beery, Barbara Stanwyck és John Boles. III. Híradó.

A ROYAL MOZGÓ MÜSORA:
Két szenzációs film egy helyárért:
I. Paul Robeson, a világhírű néger baritonista filmje: A szabadság dala. II. Stan és Bran „Vadnyugati őrvárát.“ Előtte Híradó és Mária királyné temetése.

A SELECT MOZGÓ MÜSORA:
Premier! Mindent érted. Főszereplők: Madeleine Caroll és Francisc Lederer. Műsor előtt: Mária királyné temetéséről felvett különleges film, mely 350 méter hosszúságban mutatja be a nagy királyné utolsó útját.

A CAPITOL MOZGÓ MÜSORA:
Premier! Ellsler Fanny. Főszereplők: Lilian Harvey és Willy Birgel. Gyönyörű balett, tánc, revü. A film előtt: Mária királyné készült film és Világhíradó.

AZ URANIA MOZGÓ MÜSORA:
Az éjfél lovag. Főszereplők: Leslie Howard, Bette Davies, Olivia de Havilland.

A THALIA MOZGÓ MÜSORA:
Popeye tengerész Ali Baba kalóz szigetén. Premier. Ezenkívül Silly Simphoni, Betty és a macskák, Kabaré, Journal, Micky Maus, stb. Szünet közben bemutatásra kerül a Láthatatlan ember gépezet.

RÁDIÓ MÜSOR

Szombat, augusztus 13.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Sporthírek, hírek. 19: Lemezek. 20.35: Román népdalok. Hírek. 21.15: Tánczene. 22.45: Zeneközvetítés, hírek, időjárás-jelentés. 23.45: Hírek angolul. 24: Lemezek. Jeruzsálem. Délután 5.45: Pontos idő, időjárás. Az angol nevelés alapelvei. 8: Hamavdil. 8.05: Gemose Madzini földrajzi előadása. 8.25: Sabbat Nachmi koncert. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.30: Az angol program keretében koncert.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: A rádió szalonzene-kara. Hírek. 14.30: Hanglemezek. 18.30: Cigányzene. 19.35: Zenekar. 21: Két egyfelvonásos. Utána cigányzene. 0.15: Katonazenekar.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:
Prága. 21.10: Operett.
Luxemburg. 22.15: Grieg, Rimszkij-Korsakov és Ravel-lemezek.
Radio Paris. 23.05: Szimfónikus hangverseny.

Románul — tanár segítségével nélkül — játszva megtanulhat a 4 hónap alatt második kiadást elért

Gál Zoltán-féle

Román nyelvtanfolyam-ból

Teljesen új alapokra fektetett módszer. Hangsúly a néma betűk jelölése. 3000 a napi szükséglet szempontjából kiválasztott szó. Irsábeli feladatok megoldással. Teljes román nyelvtani anyag a legkezdetlegesebb főtől a legkomplikáltabb nyelvtani problémáig. Szólásmódok. Egyszerű, közvetlen stílus a magyarázatoknál. Jól olvasható nagy betűk.

400 oldal. Könnyen áttekinthető táblázatok.

Fiztve 120 lej. Vászomban kötve 150 lej. Megrendelhető a szerzőnél: GAL ZOLTAN, Craiea, Bulv. Regele Ferdinand 17/a. Telefonautomata 15-05.

FILM

— A pátriárka megaldoztatásának curesztiből jelentik: kaügyi miniszterhez irja: „Az ország t meddig tarthat a m toknál, amit csak a dett esetekben lehet kaügyi miniszterium lásával. Tudomásom nagy ipari vállalat be a törvényen előrt a törvényben előirt tatják. A lapok is v gedetlenséget, amit a munkásság köréb minden vállalat szá tartása nemcsak az munkaadókra is kö tartás biztosítása v niszterium közgei v idő betartásázt.

— Az uralkodótól nyolc osztályos lice Mareról jelentik: A dosítása során Baia ceumok gimnázium amelynek csak négy Mare megyében csu meg a nyolc osztá baia-mareiak azsz nyaváros, amely k szépen prosperál et nalista szempontok a nyolc osztályos l intézmények és pol folyamodványt kész nak az uralkodóhoz hagyja meg Baia-liceumot, amely köz

PURGEN

(PURGO) 25 drbot sa, vagy 4 darabo

ideális

— A tárgy-mures polgármesternél. smereses a tárgy maximális árakat között a vendéglő vendéglősöket nag és evégből tegnap amelyen megállapit üzletfenntartási ter üzleteiket az elői szolgálni. Elhatároz a kérdés megoldás enek Dimitriu p fogják, hogy alaku zottság, amely a bol és a város ké bizottság állapítsa A vendéglősök re tja eredménnyel fo

— Elítélték több polgár kertészt. Tu muresi járásbírószáással vádolt tárgy ágásainak tárgy. zuresi járásbírószá állott vádlottként, é simális rendeletet, nem tartották be. teleteket hozott 0000 lejes pénzbir napi elzárásra is it nek fellebbezéseket ek ellen.

— Clujról Cernáu tudapestre 2 óra 1 5. óta közlekedik onalon a Dragon mely szenzációs el ek. A géppel Cl 2 perc alatt, Bada 2 repülni.

— Sorompó-szere ett. Tudósítónk je nség történt a n égen. A 3505-ös tmtii község fe gyanakkor igyeke am Mózes reghin gylovas szekeréve t a sikeken, amik bogott. A mozdor et és darabokra z nek mentén és A en repült ki a sir ak könnyebb sért amot beszállítottá endőrség megállá suti ór, aki az e sit szolgálatot, ne t és ezért törté endőrség jegyzőkö

HIREK

A pátriárka miniszterelnök a munkások feldolgoztatásának megakadályozásáról. Bucarestből jelentik: Miron pátriárka a munkügyi miniszterhez intézett levelében ezeket írja: „Az ország törvényei megállapítják, meddig tarthat a munkaidő az ipari vállalatoknál, amit csak a törvény által megengedett esetekben lehet túllépni és csak a munkügyi minisztérium szerveinek hozzájárulásával. Tudomásomra jutott, hogy vannak nagy ipari vállalatok, amelyek nem tartják be a törvény előírásait és alkalmazottaikat a törvényben előírt határidőn túl is dolgoztatják. A lapok is visszhangozták azt az elégedetlenséget, amit ez a rendszer váltott ki a munkásság körében. A törvény kötelező minden vállalat számára, annak tiszteletben tartása nemcsak az alkalmazottakra, de a munkaadókra is kötelező. Ezen tiszteletben tartás biztosítása végett a munkügyi minisztérium közegei vizsgálják felül a munkaidő betartását.

Az uralkodótól kéri a baia-mareiak a nyolc osztályos liceum meghagyását. Baia-Mare-ri jelentik: A közoktatási törvény módosítása során Baia-Mare is érintette a liceumok gimnáziummá való átszervezése, amelynek csak négy osztálya van. Satu-Mare megyében csupán Satu-Mare-n hagyták meg a nyolc osztályos liceumot, amit a baia-mareiak azzal sérelmeznek, hogy a bánya- és iparváros, amely kulturális fejlődése folytán szépen prosperál etnikai, földrajzi és nacionalista szempontok miatt sem nélkülözheti a nyolc osztályos liceumot. Az egyesületek, intézmények és polgárok aláírásával felségfolyamodványt készítettek, amelyet eljuttatnak az uralkodóhoz és kéri fogják, hogy hagyja meg Baia-Mare-n a nyolc osztályos liceumot, amely közel 150 éve létezik.

PURGEN DR. BAYER
PURGO) 25 drbot tartalmazó eredeti dobozban, vagy 4 darabot tartalmazó próbadozban az

ideális hashajtó

A tárgy-muresi vendéglősök küldöttsége polgármesternek. Tudósítónk jelenti: Mint ismeretes a tárgy-muresi városvezetéség maximális árakat léptetett életbe és ezek között a vendéglői árakat is maximálta. A vendéglősöket nagyon érinti a maximális árak és evégből tegnap értekezletet tartottak, amelyen megállapították, hogy a jelenlegi életfenntartási terhek mellett nem képesek vendégeiket az előírt maximális árakon kiszolgálni. Elhatározták a vendéglősök, hogy a kérdés megoldására küldöttséget menesztenek Dimitriu polgármesterhez és kéri fogják, hogy alakuljon meg egy vegyes bizottság, amely a vendéglősök megbízottjaitól és a város képviselőiből álljon és ez a bizottság állapítsa meg a maximális árakat. A vendéglősök remélik, hogy a küldöttség jó eredménnyel fog járni.

Elítélték több árdragító tárgy-muresi polgár kérészt. Tudósítónk jelenti: A tárgy-muresi járásbírósg megkezdte az árdragítókkal valódt tárgy-muresi piaci árusok kizárásának tárgyalását. Ezuttal a tárgy-muresi járásbírósg előtt több bolgár kertész állott vádoltként, azzal vádolva, hogy a maximális rendeletet, illetve az előírt árakat nem tartották be. A járásbírósg szigorú ítéleteket hozott és a vádoltakat nemcsak 1000 lejcs pénzbírságokra, hanem 15-15 napi elzárásra is ítélte. Az elítélt piaci árusok fellebbezéseket jelentettek be az ítélek ellen.

Clujról Cernăuți-ba egy és egynegyedóra, Budapestre 2 óra 10 perc alatt. Már június óta közlekedik a Cernăuți-Cluj-Arad vonalon a Dragon kétmotoros repülőgép, amely szennzációs előnyöket nyújt a közönségnek. A géppel Clujról Cernăuți-ba egy óra 10 perc alatt, Budapestre 2 óra 10 perc alatt lehet repülni.

Sorompó-szerencsétlenség Reghin mellett. Tudósítónk jelenti: Végzetes szerencsétlenség történt a muresmegyei Alunis közönségben. A 3505-ös számú tehervonat, Rosii Montii közönség felől Alunis felé haladt és ugyanakkor igyekezett át a sorompón Abraham Mózes reghini ócskavas-kereskedő, aki egylovas szekerekkel mitsem sejtve haladt át a síneken, amikor a tehervonat keresztül jött. A mozdony ekkor elkapta a szekereket és darabokra zúzta, az árut elszórta a sínek mentén és Abraham pedig messze ivar repült ki a sínekre, azonban szerencsére csak könnyebb sérüléseket szenvedett. Abrahamot beszállították a reghini kórházba. A járóbetegség megállapította, hogy Oltean Ioan az a férfi, aki az egyes számú órháznál teljesít szolgálatot, nem eresztette le a sorompót és ezért történt a szerencsétlenség. A járóbetegség jegyzőkönyvet vett fel a tragédiáról.

SCHWARTZ MENYHERTNE orth. zsidó

Leánynevelő Intézete — internátusa

felvesz növendékeket 1938-39. tanévre. Evtizedes tapasztalat! Ideális központi fekvés. Minden iskolához közel. Tökéletes tanárnői felügyelet. Zene. Idegen nyelvek. Prospektus. Referenciákkal az oradeai orth. zsidó leánygimnázium igazgató-sága szolgál. Az intézet székhelye ORADEA, Str. Ep. Clorogariu 8. Telefon 12-11.

Praktikus továbbképző

kereskedelmi tanfolyam

az orth. zsidó leánygimnáziumban. Clujon felvilágosítással szolgál: Frei igazgató ur a neolog iskolában.

Saját halottjának tekinti a magyar kormány a Debrecen mellett lezuhant repülőgép újságíró-utast. Budapestről jelentik: A Debrecen mellett lezuhant repülőgép szerencsétlenségénél a következő légügyi szakemberek lelték halálukat: Pázmándi Pap László turavezető, Galgóczy Imre főorvos, Bárfay Gedeon és Tömörny Andor légügyi felügyelők a repülőgép vezetői és Boros József szerelő. Az elpusztult újságírók pontos névsora pedig a következő: Simor Miklós, Rusznyák Iván, Szilvássy József, Molnár Béla, Peller György, Benke Tibor és Zombory Vilmos fotóriporter. A tragédiával kapcsolatban a Magyar Újságíró Egyesülethez a magyar kormány, hatóságok és a külföldi sajtótestületek részéről számos részvétlívrat érkezett. A halottakat kormányköltségen szállítják Budapestre és ma, szombaton délután 4 órakor a magyar kormány halottjaiként temetik el a Kerepesi temetőbe a főváros által adományozott díszsírhelyekre. A temetésen Imrédy miniszterelnök vezetésével az egész kormány megjelenik és a kormány nevében dr Antal István államtitkár, az újságírók részéről dr Tóth László, a Magyar Újságírók Egyesületének elnöke fognak beszélni. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenséget motorhiba, illetve a benzintartály felrobbanása okozta.

Kizárólag 16 éven aluliaknak. Newyorkból jelentik: Az USA közoktatásiügyi államtitkára elhatározta, hogy több nagy városban állami filmszínházat létesít. Ezekben a mozikban — nagyon olcsó helyárak mellett — kizárólag 16 éven aluliak számára tartanak majd előadásokat. Az előadásokon komoly oktatófilmeket és szórakoztató trükkfilmeket egyenesen fognak játszani.

Még mindig nem döntöttek a fodrászok vasárnapi munkaszünetéről. A borbély és fodrászok ipari alkalmazottak munkaviszonyának ügyében tegnap délelőtt fél 9-től 12 óráig tartó tanácskozáson folyt Glonda munkügyi felügyelő előtt. E tárgyalásra a munkaszüneti törvény legutóbbi megváltoztatása adott okot. A változtatás szerint ugyanis ismét megengedik a szakmában a vasárnapi nyitvatartást. Az alkalmazottak egyöntetűen állást foglaltak az intézkedés ellen, sőt munkaadóik nagyrésze sem hajlandó eddig biztosított vasárnapi nyugalmat feláldozni. Akadnak azonban olyanok is, akik készek kihasználni az új törvényrendekezés lehetőségeit. A borbély és fodrászok ipari alkalmazottak viszont egységesen kitartanak állásfoglalásuk mellett, mivel a törvény módosítás nem írja elő a kötelező nyitvatartást, csupán megadja a vasárnapi nyitás lehetőségét. A nyitással kapcsolatban amugyis több vitás kérdés merült fel, melyeknek megoldását csak a törvény módosítást magyarázattal kíséző miniszteri rendelettel lehet várni. Így a szombati nyitvatartás kérdését sem rendezte a munkaszüneti törvény módosítás, már pedig el sem képzelhető, hogy ugyanazok az alkalmazottak, akik szombaton alig éjjel előtt szabadulnak, vasárnap reggel újra munkában állhassanak. Erre való tekintettel a munkügyi felügyelő telefonutastást kért a minisztériumból. E telefonutastás megérkezéig a munkaviszály kérdésében felfüggesztették a döntést.

Csak állatorvosi igazolvánnyal lehet tejet szállítani Clujra. Nagyon is emlékeztet meg, hogy a Meran megvesztett két bivaly milyen nagy riadalmat keltett Clujon. Helyi jövőben hasonló tömegijedelmet elkerüljenek, dr. Vlad Petre városi tisztii főorvos megbeszélést tartott a város területén lévő laboratóriumok vezetőivel. A megbeszélés eredményeképpen a főorvos elhatározta, hogy a jövő héttől kezdődően a városi vámosoknál állandó laboratóriumi kirendeltséget állítanak fel, akiknek feladata lesz a városba érkező tejet naponta felülvizsgálni. Párhuzamosan ezzel az intézkedéssel a főorvosi hivatal hirdményeken értesítette a tejtermelő gazdákat és a tejtermékek árusításával foglalkozó viszonteladókat, hogy csakis a megye és a város főállatorvosi hivatalának igazolványával lehet a jövőben tejet szállítani a városba.

Aki egyszer megpróbálta a
VERMOUTH BRANCA-1
az nem ismeri többé az étvágytalanságot!

Egymást juttatta a börtönbe két kereskedő. Bucarestből jelentik: Aron Aronoviciut, az Aida autójavitóműhely tulajdonosát a napokban feljelentette Maxim Levy kereskedő, amiért 300.000 lejcel becsapta. Aronoviciot letartóztatták. Tegnap azonban ő is feljelentést tett Levy ellen, aki feltörte irodaszekrényét és ellopott onnan bizonyos üzleti könyveket. Mivel ez az állítás is bebizonyosodott, megtörtént az a furcsa eset, hogy mindkét letartóztatott egyidejűleg egymás panaszosa és vádlottja.

Az egymillió feletti végrendeleteket a pénzügyminisztérium fogja felülvizsgálni. Bucarestből jelentik: A pénzügyminisztérium úgy határozott, hogy augusztus 15-től fogva az egymillió lejt meghaladó hagyatékok felülvizsgálását közvetlenül fogja megejteni, míg az ezen összegben aluli hagyatékok verifikálását továbbra is a pénzügyigazgatók és pénzügyi felügyelők fogják elvégezni.

Házasság. Sebők Miksa textilnagykereskedő leánya, Lilly és dr. Tachauer Gábor vasárnap, augusztus 14-én tartják egybekelési ünnepélyüket Timisoara-n III., Str. Prota Dragomir 10 szám alatt. Minden külön értesítés helyett.

Rendelkezési állományba helyezték a timisoarai iparkamara titkárát. Bucarestből jelentik: Camil Manuilát, a timisoarai ipar és kereskedelmi kamara titkárát rendelkezési állományba helyezték.

Tenárképesítő vizsga Bucarestben. Bucarestből jelentik: Augusztus 22-24. napjain középiskolai tanári képesítő vizsgát tartanak a fővárosban a Carmen Sylva liceum helyiségeiben. A betöltendő katedrák felsorolása a jövő héten jelenik meg a Hivatalos Lapban. A minisztérium már felhívja a jelöltek figyelmét, legyenek tekintettel a megüresedett katedrák számára és ne jelenjenek meg túl nagy számban a vizsgán, ezáltal ne okozzanak felesleges kiadásokat.

Érdekes újítást

vezetett be a Heinrich szappangyár a SENLASLO toalett- és fertőtlenítő szappan fogyasztói részére. Ugyanis, aki a Senlaslo-szappant csomagoló papírból 12 darabot összegyűjt, az bármelyik szappan árusító üzletben teljesen ingyen kap azokról egy darab azonos nagyságú Senlaslo-szappant. Ezen újítás által a közönség szélesebb rétegeiben és nagyobb mértékben fogják megismerni a ma már nélkülözhetetlen „Senlaslo-szappant, amely amellet hogy egyuttal kellemes illatu piperecik, több kiváló orvostanár egybehangzó szakvéleménye szerint tökéletesen fertőtlenít és annak használata megvéd a fertőző betegségek ellen.

Erdeklie

A „Je sais tout“ című párizsi folyóirat „Ki hinné?!“ címmel néhány elképesztő tudományos megállapítást gyűjtött össze. Itt közlünk belöle néhányat:

Csak a nőstény szunyog szur. Hogy két szunyog közül melyik a nőstény, azt úgy lehet megállapítani, hogy a szunyogok közelében megütnék egy hangvillát, mely a harmadik, a negyedik, vagy ötödik oktáv céjét adja. A nőstények nem fognak mozdulni, a hímek azonban azonnal mozgólódni kezdenek, mert ez a C hang azonos azzal, amelyet a nőstények repülésközben a szárnyukkal adnak.

Párizs négy legfogalmasabb pontján óránként 14.367 autót számoltak meg.

Tüdöink átlag 16-17-szer lélegzenek percnként és 9000 liter levegőt dolgoznak fel naponta és a levegőt 9000 liter vörös vérséjttel hozzák érintkezésbe, 150 négyzetméter területű hörgők segítségével. Naponta a vér 543 liter oxigént használ el.

23 másodperc alatt a szervezetünkben lévő vér teljes mennyisége keresztülment a szíven. Ez magyarázza meg a mérgek rendkívüli gyors terjedését a testben és azt a sebességet, amellyel a megsérült artérián keresztül a vér kiürül.

A párizsi központi zálogház 1937-ben 111 autót adott el, amelyet a kölcsönvevők otthagytak, mert nem tudták visszafizetni a kölcsönösszeget. A legolcsóbb autót 843 frankért, a legdrágábbat 14 ezer 97 frankért adták el.

Négymillió különböző fajta rovar van a világon. Ezek az ember legveszedelmesebb ellenségei. Az almafaj példán 500 különféle rovar támadhatja meg.

A világon 610 millió marha van, 93 millió ló, 700 millió juh, 300 millió disznó, 175 millió kecske, 40 millió szamár és öszvér, 70 millió bivaly és 3 millió teve.

Ha a farkasnak nem sikerül meglepésszerűen elfogni áldozatát, valóságos „par force“ vadászatot rendez utána: farkastársakat állít arra az utvonatra, amelyen üldözni fogja áldozatát és mikor az üldözésben kifáradt, stafétszerűen a második farkas folytatja az áldozat üldözését és így tovább.

Gyakran beszélnek 30-40 méteres tengeri hullámokról. Megállapították, hogy a világ legnagyobb vihara a déli tengeren van, ahol a legmagasabb hullám 16 méter. Az indiai óceán legnagyobb hullámainak magassága 11 méter, az Atlanti óceánban 8 méter, a Földközi tengerben pedig 6 méter.

Uj tankönyvek az elemi iskolákban. Bucarestből jelentik: Az új iskolákban az elemista tanulók újonnan nyomott tankönyveket fognak már használni.

Sirkövetés. Néhai Baumzweig Samu és neje sirköveinek avatása f. hó 14-én, vasárnap d. e. 11 órakor lesz az új orth. temetőben. E kegyeletes aktusra ezuton hívják meg rokonait és ismerőseiket gyermekeik.

Beütött a villám egy vasuti órházba. Bucarestből jelentik: A CFR-hez érkezett távirati jelentések szerint a Câmpulung, valamint Valera Dornei közti vonalon villám csapott bele egyik vasuti órházba. Haralambie Dudek munkás meghalt, 14 munkás súlyos égési sebeket szenvedett. Ion Stefanita állapota súlyos.

Vesztett macska támadott meg egy tárgy-muresi leányt. Tárgy-muresi tudósítónk jelenti: Baritz Irén 16 éves tárgy-muresi kiszolgáló leánnyal különös szerencsétlenség történt. A fiatal leány tegnap az egyik tárgy-muresi uccán haladt, amikor az egyik pinceablakból egy vesztett macska ugrott elő és mielőtt az ijedt leány védekezhetett volna, több mély karcolást és harapást ejtett rajta. A macska aztán eltűnt és a városi egészségügyi hivatal beküldötte a fiatal leányt a cluj Pasteur-intézetbe.

VERSENYT NYERT MINŐSÉG
OLLA
GUM
PARIS 1937

